

Sanna Vähäaho

TERVEISIÄ ERAKKOVALTIOSTA

Pohjois-Korea suomalaisessa uutisdiskurssissa

TERVEISIÄ ERAKKOVALTIOSTA

Pohjois-Korea suomalaisessa uutisdiskurssissa

Sanna Vähäaho
Opinnäytetyö
Syksy 2016
Viestinnän koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma, journalismi

Tekijä(t): Sanna Vähäaho

Opinnäytetyön nimi: Terveisiä erakkovaltiosta – Pohjois-Korea suomalaisessa uutisdiskurssissa

Työn ohjaaja: Teemu Palokangas

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2016

Sivumäärä: sivut + liitteet: 54 + 11

Tässä opinnäytetyössä pyrin selvittämään, miten Korean demokraattisesta kansantasavallasta (Pohjois-Korea) puhutaan Ilta-Sanomissa ja Helsingin Sanomissa. Haluan selvittää miten Pohjois-Koreaa kuvaillaan valtiona, sen kansaa ihmisinä ja Kim Jong-unia johtajana. Lähestyn aihepiiriä diskurssianalyysin keinoin.

Ilta-Sanomien ja Helsingin Sanomien ovat osa Sanoma-konsernia ja muodostavat siksi mielenkiintoisen vertailuparin. Molemmat ilmestyvät päivittäin ja niitä luetaan ympäri Suomen. Ilta-Sanomien on ilta- ja viikoliiketoimintalehti, jonka ote uutisointiin on lähtökohtaisesti viihdepainotteisempi kuin Helsingin Sanomien. Aineistoni koostuu molempien lehtien vuoden 2015 Pohjois-Koreaa koskevista uutisista. Olen jättänyt aineistosta pois viihde- ja urheilu-uutiset, ellei niissä käsitellä Pohjois-Korean kulttuuria tai suhdetta muuhun maailmaan.

Suurin osa Ilta-Sanomien uutisista on muokattu kansainvälisen uutistoimiston (esimerkiksi Reuters) toimittamasta materiaalista. Aineistosta löytyy myös muutamia Ilta-Sanomien juttuja, jotka toimittajat ovat kirjoittaneet Etelä-Koreassa. Helsingin Sanomien aineistossa on sekä uutistoimistojen että ulkomaan kirjeenvaihtajan uutisia. Helsingin Sanomilla on vakituinen kirjeenvaihtaja Kiinan Pekingissä.

Diskurssianalyysi ei anna kysymyksiin täydellisiä vastauksia, mutta laaja aineisto osoittaa tunnistettavia puhetyylejä Pohjois-Koreasta uutisoidessa. Pohjois-Korean valtiota kuvataan useimmiten sulkeutuneeksi ja eristäytyneeksi – ulkopuoliseksi maailmanpolitiikassa. Helsingin Sanomat kuvaa maata diktatuuriksi huomattavasti useammin kuin Ilta-Sanomien. Pohjois-Korean kansa nähdään johdolle alisteisena, useimmiten vangin tai pakolaisen roolissa. Myös kansan kokema nälänhätä ja siihen vertautuva eliitin tuhlaileva elämäntyyli ovat yleisiä uutisissa mainittuja asioita. Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-un nähdään lähes yhtä usein johtajana tai diktaattorina.

Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien sanavalinnat poikkeavat toisistaan erityisesti siinä, miten ne kuvailevat kansalaisia ja valtiota. Ilta-Sanomien kuvailut ovat neutraalimpia, Helsingin Sanomien jyrkempiä. Kurjuusdiskurssi, jossa pohjoiskorealaiset nähdään nälänhädästä ja köyhyydestä kärsivänä, esiintyy ainoastaan Helsingin Sanomissa. Ilta-Sanomissa keskitytään huomattavasti harvemmin nälänhätään ja ihmisoikeusloukkauksiin.

Asiasanat: Pohjois-Korea, Korean niemimaa, diskurssianalyysi, ulkomaan uutiset, politiikka, propaganda, Itä-Aasia, Aasia, Pohjois-Korean kansantasavalta

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in communication, option of journalism

Author(s): Sanna Vähäaho

Title of thesis: Greetings from the hermit state – North Korea in the Finnish news discourse

Supervisor(s): Teemu Palokangas

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2016

Number of pages: 54 + 11

In this thesis, my goal is to find out how People's Democratic Republic of Korea (North Korea) is represented in Finnish newspapers *Ilta-Sanomat* and *Helsingin Sanomat*. I want to find out how North Korea is represented as a nation, how its people are represented as a people and how Kim Jong-un is represented as a leader. I approach my subject through discourse analysis.

Ilta-Sanomat and *Helsingin Sanomat* are both part of Sanoma Corporation and thus make for an interesting comparison. Both are daily newspapers and read throughout Finland. *Ilta-Sanomat* has a lighter approach to news than *Helsingin Sanomat*. The material of my study consists of North Korea related news from both newspapers, published in 2015. I've excluded entertainment and sports related news, except for the ones that describe North Korean culture or its relationship with other countries.

Most of the news from *Ilta-Sanomat* are modified from materials of international news agencies, such as Reuters. In the study material, there's also a few stories from *Ilta-Sanomat* that their journalists have written while visiting South Korea. *Helsingin Sanomat* has news from news agencies and a foreign correspondent. They have a resident foreign correspondent in Beijing, China.

Discourse analysis doesn't give out exact answers to questions, but the extensive material reveals clear patterns in news stories about North Korea. As a nation, North Korea is often described as closed off and isolated – an outsider in world politics. The people of North Korea are seen as subjects of rule for the leadership, often in the role of a defector or a refugee. Starvation of the people and the luxurious lifestyle of the elite are often presented side by side. The leader of North Korea, Kim Jong-un, is most often seen as a dictator or a leader.

The word choices between *Helsingin Sanomat* and *Ilta-Sanomat* differ from each other especially in how they describe the people and the nation. *Ilta-Sanomat* has more neutral descriptions of both. The discourse of misery, in which North Koreans are seen as sufferers of famine and poverty, appears only in *Helsingin Sanomat*. *Ilta-Sanomat* rarely focuses on matters of famine or human rights violations.

Keywords: discourse analysis, North Korea, People's Democratic Republic of Korea, East Asia, Asia, Korean peninsula, foreign news, politics, propaganda

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KOREAN KONFLIKTI	9
2.1	Korea Japanin siirtomaana ja suurvaltojen pelinappulana	9
2.2	Korean sota ja sen jälkipyykki	11
2.3	Sodan jälkeen – kohti nykyaikaa	12
2.3.1	Etelä-Korea	12
2.3.2	Pohjois-Korea	13
3	UUTISIA ULKOMAILTA	16
3.1	Toimittaja käyttää valtaa	16
3.2	Ulkomaan uutisointi ja sen ongelmat	17
3.3	Mediatoimistot ja kirjeenvaihtajat	19
4	AINEISTOT JA MENETELMÄT	21
4.1	Aineiston esittely: Helsingin Sanomat ja Ilta-Sanomat	21
4.2	Pohjois-Korean vuosi 2015	23
4.3	Tutkimuksen menetelmät: diskurssianalyysi	25
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	28
5.1	Aineistosta löytyneet laajat diskurssit	28
5.1.1	Uhka – arvaamaton erakkovaltio	29
5.1.2	Eliitti juhlii, kansa kärsii – eriarvoisuuden ja kurjuuden diskurssit	31
5.1.3	Salaperäinen, sulkeutunut, eristäytynyt, erakko	33
5.1.4	Vallankäyttö ja propaganda	35
5.1.5	Valtion kokoinen vankila	37
5.2	Sanavalinnat muokkaavat mielikuvia Pohjois-Koreasta	38
5.2.1	Kansan roolit uutisissa	40
5.2.2	Kim Jong-un, diktaattori ja johtaja	43
5.2.3	Sulkeutunut kommunistinen diktatuuri	46
6	POHDINTA	49
	LÄHTEET	53
	LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Ulkomaanuutiset antavat meille ikkunan maailmaan, joka itsessään voi olla hyvinkin kaukainen. Toimittajan valinnat vaikuttavat ikkunan avautumiseen: uutisen näkökulmaan sekä siihen, mitä uutisia ylipäättään valitaan julkaistaviksi Suomessa. Lehden oma ulkomaantoimittaja tuo uutisiin mukaan suomalaista näkökulmaa, kun taas kansainvälisten uutistoimistojen materiaalit siirtyvät lähes sellaisenaan mediasta toiseen.

Vaikka kaikki maailman tapahtumat eivät välttämättä kosketakaan meitä henkilökohtaisesti, nykyajan globaalissa ilmapiiirissä etäisyydet ovat kuroutuneet huomattavasti aiempaa pienemmiksi. Sota muualla maailmassa saattaa näyttäytyä meille pakolaiskriisinä, ja etenkin EU-alueella politiikan ja talouden päätökset vaikuttavat yhteisesti kaikkiin jäsenmaihiin.

Kun Korean niemimaa jakaantui vuonna 1953 Korean demokraattiseksi kansantasavallaksi (Pohjois-Korea) ja Korean tasavallaksi (Etelä-Korea), harva olisi uskonut, että jako jatkuu yli puoli vuosisataa. Loppua ei edelleenkään näy. Korean sodan lopussa solmittu aselepo pitää pintansa, eikä rauhansopimusta ole koskaan solmittu. Sota jatkuu, vaikka se onkin helppo unohtaa.

Olen vuosikausia ollut kiinnostunut Itä-Aasiasta. Jo lapsena minua kiinnostivat Japanin, Kiinan ja Korean eksoottiset kulttuurit ja erikoiset kirjoitusmerkit. Vanhemmiten kiinnostus on laajentunut historiaan, ruokakulttuuriin, kielioppiin ja pop-kulttuuriin. Vaihto-opiskelu Etelä-Korean Soulissa keuhalla 2015 synnytti kipinän erityisesti Korean niemimaata kohtaan.

Vaihdon aikana kävin Panmunjomissa, kahden Korean rajalla. Kokemus oli häkellyttävä, vaikka paikka olikin TV:stä ja elokuvista tuttu (ks. Kuva 1). Se oli ainoa paikka Etelä-Koreassa, jossa sodan kireän tunnelman todella aisti. Joint Security Arealla aika tuntui tyystin pysähtyneen. Siniset parakit seisoivat tutuilla paikoillaan rajarakennusten välissä, sotilaat niiden välissä jäykissä asennoissa. Vierailu oli sekoitus turistikierrosta ja jonkinlaista tuntemattoman, vieraan vallan uhkaa.

Kun puhuin omista kokemuksistani ystäväni ja perheeni kanssa, olin yllättynyt siitä kuvasta, joka heillä oli Korean niemimaasta. Moni tuntui uskovan, että Etelä-Koreasta käsin kuka tahansa turisti pääsee käymään vaikkapa Pjongjangissa. Vielä useampi oli sitä mieltä, että Pohjois-Korea olisi varsin kiinnostava matkakohde kaikkine outouksineen – siitä piittaamatta, että matkailulla rahoittaa

diktatuuria. Kaiken kaikkiaan suhtautuminen niemimaan jakoon oli huomattavan kevyttä. Yksikään ystäväistäni ei ollut lukenut Korean historiaa tai nykyaikaa käsittelevää kirjallisuutta, vaan kuva oli todennäköisesti muodostunut uutisoinnin perusteella.

KUVA 1: Joint Security Area – kahden Korean välinen raja Panmunjomissa. Kuuluisien sinisien parakkien puolivälistä alkaa mystinen, suljettu Pohjois-Korea

Helsingin Sanomilla on ulkomaantoimittaja Kiinan Pekingissä, ja lehden sivuilla uutisoidaan usein Korean niemimaan tilanteesta ja Pohjois-Korean tempauksista. Ilta- ja Aamulehdet toistavat omia versioitaan kansainvälisten uutistoimistojen materiaalista. Tutkielmassani haluan selvittää, millaisen kuvan suomalaiset saavat niemimaan tilanteesta pelkän uutisoinnin perusteella. Millaisin sanoin puhutaan itse maasta, millaisin sen kansasta? Entä millaisin termein kuvataan Pohjois-Korean itsevaltiasta, Kim Jong-unia?

Vertailen Helsingin Sanomien uutisia Ilta-Sanomien juttuihin erojen löytämiseksi. Molemmat ovat osa suurempaa Sanoma-konsernia, mikä tarkoittaa sitä, että erot eivät johdu konsernin yleisistä käytännöistä, vaan nimenomaan lehtien omista painotuksista. Käytän analyysikeinona diskurssi-analyysia ja vertailevaa analyysia. Materiaalinani käytän valikoidusti vuoden 2015 uutisia. Raja-

aineiston koskemaan ainoastaan Pohjois-Koreaa tai sen ja Etelä-Korean välistä suhdetta. Urheilu- ja kulttuuriuutiset jätän aineistosta pois, ellei niillä ole jotain tekemistä Pohjois-Korean hallinnon kanssa.

Yhdessä Helsingin Sanomat ja Ilta-Sanomat ovat Suomen luetuimpia uutistenlähteitä, varsinkin netissä. Siksi minua kiinnostaa juuri niiden välittämä kuva, sillä se tavoittaa suuren määrän suomalaisia. Monille näiden lehtien uutisointi on ainoa tietolähde aiheesta, eikä sitä tulisi vähätellä.

Opinnäytetyöni aluksi käyn läpi Korean 1900-luvun historiaa siltä osin, kuin se on opinnäytetyön kannalta oleellista. On vuosisata aikaa siitä, kun Korean niemimaa oli yhtenäinen keisarikunta vailla vieraan vallan kosketusta. Jo ennen Japanin siirtomaavaltaa alue oli strategisesti tärkeä pelinappula naapureilleen. Tämä asema korostui uudelleen Japanin vetäytyttyä alueelta, kun voittoisat suurvallat, Yhdysvallat ja Neuvostoliitto, päättivät Korean kohtalosta.

Historia tarjoaa kontekstin uutisille ja selityksen niemimaan jännitteille. Korean niemimaan aseleposopimus solmittiin kesällä 1953 – peräti 63 vuotta sitten. Nykyisten tapahtumien historiallinen viitekehys unohtuu helposti, kun tilanne on pysynyt samana sukupolvien ajan.

Korealaisista henkilöiden ja paikkojen nimistä käytän mahdollisuuksien mukaan niiden vakiintunutta kirjoitusasua latinalaisin aakkosin. Tarpeen tullen käänän nimet korealaisista hangeul-aakkosista latinalaisiin aakkosiin käyttäen uudistettua latinisaatiota. Korealaiset henkilöiden nimet kirjoitan korealaiseen tapaan, sukunimi ensin, kaksiosainen etunimi sitten. Koska Korean niemimaalla on käytössä vain alle 300 eri sukunimeä, sama sukunimi ei välttämättä tarkoita suoraa sukulaisuussuhdetta. Suosituimmat nimet Kim, Lee ja Park esiintyvät yhteenlaskettuna lähes puolella etnisestä korealaisesta väestöstä. Siksi henkilöiden mahdollisista sukulaisuuksista on tässä opinnäytetyössä mainittu erikseen.

Selkeyden vuoksi Korean demokraattisesta kansantasavallasta käytetään tässä tutkielmassa yleisesti käytettyä nimeä Pohjois-Korea ja Korean tasavallasta nimeä Etelä-Korea.

2 KOREAN KONFLIKTI

Jotta Korean niemimaan tilannetta voi ymmärtää, täytyy ensin tietää alueen historiaa. Koko niemimaan historia on pitkä, mutta nykyisen konfliktin ja niemimaan jakautumisen ymmärtämiseen riittää lyhempikin oppimäärä.

Tärkeintä on ymmärtää Korean niemimaan vaiheita 1900-luvun aikana ja erityisesti Korean sodan aikana ja jälkeen. Tapahtumat Japanin vuonna 1910 alkaneesta miehityksestä lähtien ovat myötävaikuttaneet nykyisen tilanteen syntyyn. Jo sitä ennen Korea oli naapurivaltioidensa, Kiinan ja Japanin, puristuksessa.

2.1 Korea Japanin siirtomaana ja suurvaltojen pelinappulana

Korean niemimaa sijaitsee strategisesti tärkeällä alueella Kiinan ja Japanin välissä. Historiansa aikana Korea on valloitettu useaan otteeseen, ja naapurivaltiot ovat taistelleet sen hallinnasta. Kun Japani kasvoi taloudellisesti 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa, se ei enää pystynyt tuottamaan tarpeeksi resursseja kasvavan väestönsä tarpeisiin. Japani piti Koreaa erityisen tärkeänä naapurimaana, sillä se oli Japanille portti muualle itäiseen Aasiaan. Vihollisen valloittamana Korean niemimaa olisi maantieteellisen läheisyytensä vuoksi vaarallinen. Korean hallinta puolestaan helpottaisi Japanin laajentumista manner-Kiinaan. (Huotari 2000, 151.)

Myös Kiina oli kiinnostunut tärkeästä niemimaasta. Kun tilauksesta Korea eli 1800-luvun lopussa hallinnollista kriisiä. Korean talonpoikien keskuudesta nousi Tonghak-nimellä tunnettu uskonnollinen ja sosiaalinen, tasa-arvoa kannattava kansanliike. Vuoteen 1894 mennessä se oli saavuttanut tuntuvan kannatuksen niemimaalla. Kiina ja Japani pitivät tonghak-liikettä uhkana Korean sisäiselle turvallisuudelle, mutta tosiasiasa tonghak oli molemmille vain tekosyy omien joukkojen lähettämiseksi Koreaan. Vuosina 1894–1895 käytiin Japanin ja Kiinan välinen sota Korean niemimaasta. Kiina kärsi tappion, ja sodan tuloksena syntyi Shimonosekin sopimus. Siinä vahvistettiin Korean itsenäisyys, mutta sen valvojaksi ja rajoittajaksi nimitettiin Japanin keisarikunta. (Kurki 2011, 126.)

Shimonosekin sopimus vaikutti suuresti Japanin ja Korean myöhempiin suhteisiin. Sopimuksen

jälkeen Japani nimitti Korean tärkeimpiin virkoihin Japanille myötämielisiä korealaisia virkamiehiä ja salamurhasi keisarinna Myeongseongin (tunnettu myös nimellä kuningatar Min), joka tiedettiin Japanin näkyvimmäksi poliittiseksi vastustajaksi. (Kurki 2011, 163.) Koreasta tuli ensin Japanin protektoraatti vuonna 1905. Vuoteen 1910 mennessä Korean keisari Gojong oli eronnut tehtävistään, ja Koreasta oli tullut Japanin siirtomaa. Valloittaja muuttui aggressiivisemmaksi – alkoi Korean japanilaistaminen, jonka aikana korealaisia nimiä translitteroitiin japaninkielisiksi. Korkeakoulu ja hallinto toteutettiin ainoastaan japaniksi, mikä rajoitti tavallisten korealaisten osallistumista yhteiskunnalliseen toimintaan. Korean muinainen kulttuuri ja sen oma kieli pyrittiin hävittämään. (Hickey 1999, 5–6.)

Vuoteen 1941 mennessä Korean ja Japanin siirtomaasuhteessa oli ollut aggressiivisempia ja levollisempia kausia. Toinen maailmansota oli täydessä vauhdissa. Kun Japani hyökkäsi Pearl Harborin laivastotukikohtaan Havaijilla, Yhdysvallat julisti sodan Japanille. Liittoutuneet päättivät, että Japanin miehittämät alueet ja siirtomaat tulisi palauttaa aikaisempaan valtioyhteyteensä, mikäli Japani häviäisi sodan. Korealle päätös merkitsisi Korean valtion perustamista uudelleen, uudelle pohjalle. (Huotari 2000, 169.)

Yhdysvaltojen ja Japanin välistä sotaa kesti neljä vuotta, ja sen päätös oli historiallisen murheellinen. Yhdysvallat pudotti elokuussa 1945 ydinpommit Hiroshimaan ja Nagasakiin, pakottaen Japanin lopulta antautumaan. Japani riisuttiin aseistaan, ja keisarikunnan joukot vetäytyivät Koreasta.

Korean niemimaalla uusi tilanne aiheutti sekalaisia tuntemuksia. Suurvallat Yhdysvallat ja Neuvostoliitto joutuivat käytännössä improvisoimaan Korean kohtalon. Neuvostoliitto julisti sodan Japanille Hiroshiman atomipommin jälkeen ja miehitti nopealla sykkeellä Japanin aiemman hallintoalueen Mantšuriassa. Neuvostoliiton joukot liikkuvat myös Korean pohjoisosiin. Yhdysvallat puolestaan siirsi joukkojaan Korean eteläosaan, jotta Neuvostoliitto ei saisi valtaa koko niemimaan alueella. (Huotari 2000, 169.)

Tästä alkoi Korean niemimaan jakautuminen kahdeksi valtioksi. Alun perin niemimaasta oli tarkoitus tehdä useamman valtion (Yhdysvaltojen, Neuvostoliiton, Kiinan ja Iso-Britannian) holhousalue viideksi vuodeksi ennen varsinaista itsenäistymistä. Yhdysvaltojen joukot otettiin Koreassa vastaan vapauttajina, mutta tunteet viilenivät nopeasti. Korealaiset haikailivat nopean itsenäistymisen perään, ja päätöksen odottelu turhautti kansaa. Vaikka käytännössä kaikki korealaiset olivat itse-

näisyyden puolella, poliittisesti syntyi erimielisyyttä siitä, millaiselle pohjalle uusi valtio tulisi perustaa. (Huotari 2000, 169–171.)

Yhdysvallat ei pitänyt Korean niemimaata strategisesti tärkeänä ja jätti sen vähälle huomiolle. Korean poliittinen jakautuminen alkoi tulevina vuosina kärjistyä. Maan pohjoisosissa haluttiin perustaa kommunistinen valtio Neuvostoliiton ja Kiinan vanavedessä. Kommunistisen hallinnon etuna olisivat vahvat suurvaltaliittolaiset lähellä valtionrajaa. Etelässä puolestaan luotettiin edelleen Yhdysvaltojen apuun. Vuonna 1948 Korean tasavalta (Etelä-Korea) perustettiin. Vain alle kuukausi itsenäistymisjulistuksesta pohjoisessa julistettiin perustetuksi Korean demokraattinen kansantasa-valta (Pohjois-Korea). Niemimaa oli nyt virallisesti jakaantunut kahdeksi erilliseksi valtioksi, joista molemmat väittivät edustavansa koko niemimaata. (Huotari 2000, 171–172.)

2.2 Korean sota ja sen jälkipyykki

Niemimaan jakaantuminen kärjisti jo ennestään tulenarkaa poliittista ilmapiiriä. Tuloksena oli Korean sota, jossa taisteltiin niemimaan herruudesta. Sodan aloitti Pohjois-Korean johtajaksi nousut Kim Il-sung, joka joutui taivuttelemaan liittolaisensa Stalinin mukaan suunnitelmiinsa. Kim Il-sung sai armeijoiheen käyttöön Neuvostoliiton sotilasvarustuksen sekä Mao Zedongin lähettämän suuren kiinalaissotilaiden sotajoukon. (Jacobson & Sarvimäki 2001, 42.)

Sota alkoi, kun Pohjois-Korean joukot ylittivät rajan Etelä-Koreaan kesäkuussa 1950. Sotatoimet etenivät nopeasti, ja eteläkorealaisille hyökkäys tuli yllätyksenä. Elokuuhun mennessä Pohjois-Korean joukot olivat ehtineet aivan Etelä-Korean eteläkärkeen, satamakaupunki Busaniin saakka. Yhdysvallat tuli Etelä-Korean avuksi, mutta vasta Yhdistyneiden kansakuntien tuki sai sodankulun muuttumaan. Liittoutuneet valtasivat Etelä-Korean nopeasti takaisin, ja lokakuun loppuun mennessä joukot olivat saapuneet jo Pohjois-Korean ja Kiinan väliselle Yalu-joelle saakka. (Huotari 2000, 180–182.)

Vaikka liittoutuneet ehtivät olla jo voitostaan varmoja, sota jatkui vielä vuoteen 1953 saakka. Pohjois-Korea sai lisäapua liittolaisiltaan ja osapuolet olivat tasaväkiset. Tämä näkyi alueiden valtaamisella vuorotellen rajan molemmin puolin. Heinäkuussa 1953 aseleposopimus allekirjoitettiin ja

sama sopimus on voimassa yhä tänäkin päivänä. Varsinaista rauhansopimusta ei koskaan allekirjoitettu, joten virallisesti Etelä- ja Pohjois-Korea ovat yhä sodassa keskenään, vaikka vakavilta välikohtauksilta on toistaiseksi välttytty. (Huotari 2000, 183–185.)

2.3 Sodan jälkeen – kohti nykyaikaa

Sodan jälkeen Etelä- ja Pohjois-Korea lähtivät kasvattamaan talouttaan ja rakentamaan maataan hyvin erilaisista lähtökohdista. Sodan jälkeen Pohjois-Koreasta muodostui kommunistinen ”työläisen paratiisi”, ja Etelä-Koreasta kapitalistinen, länsimaisia arvoja laajasti omaksunut tasavalta. Neuvostoliitto ja Kiina pysyivät pohjoisen liittolaisina, Yhdysvallat puolestaan etelän.

Sotavangit joutuivat valitsemaan kahden maan välillä, eikä päätöstä voinut myöhemmin muuttaa. Pohjoisen ja etelän välit olivat tyystin rikki. Moni joutui eroon perheestään koko loppuelämäkseen, sillä edes vierailuyhteyttä maiden välillä ei koskaan avattu.

2.3.1 Etelä-Korea

Samsung, LG, Daewoo, Hyundai, Kia... Etelä-Korea tunnetaan nykyään valtavana talousmahtina, jonka menestystarina on ollut nopea ja vaikuttava. Eteläkorealaiset tuotteet, erityisesti elektroniikka ja autot, ovat levinneet vauhdilla ympäri maailmaa. Taloudellisen kasvun voidaan katsoa alkaneen vuonna 1962 ja se jatkui katkeamatta vuoteen 1997. Senkin jälkeen Korea on selvinnyt Aasiaa koetelleista talousvaikeuksista hyvin. Kasvun tekee entistä vaikuttavammaksi se, että Etelä-Korealla on verrattain vähän luonnonvaroja, ja se oli Korean sodan jälkeen rutiköyhä. Maan nousu talouden eliittiin oli niin vauhdikasta, että ilmiöllä on jopa nimi: Han-joen ihme. (Connor 2002, 65.)

Kun niemimaa jakautui kahtia, Etelä-Korea oli sen köyhempi puolikas. Molemmat maat saivat taloudellista tukea liittolaisiltaan, etelä Japanilta ja Yhdysvalloilta ja pohjoinen Neuvostoliitolta ja Kiinalta, mutta niemimaan jo olemassa olevat resurssit jakautuivat epätasaisesti. Pohjois-Korean puolelle jäi lähes kaikki teollisuus, tehtaot ja tuotantolaitokset. Etelä-Korea sai jaossa lähinnä köyhää viljelysmaata ja maaseutua, jota taas Pohjois-Korealle ei juuri liennyt. (Connor 2002, 100.)

Kun ajattelee nykyistä, kapitalistista Etelä-Koreaa, on helppo unohtaa, että myös se oli kerran diktatuuri, jossa todellinen demokratia oli tuntematon käsite. Vuodesta 1961 saakka maata johtanut

kenraali ja diktaattori Park Chung-hee oli pitkälti vastuussa Etelä-Korean taloudellisesta noususta keskittymällä vientivoittoiseen talousmalliin, mutta hänellä oli myös paljon vihamiehiä. Vuonna 1972 hän julisti maahan sotailain, joka johti ilmaisunvapauden rajoittamiseen ja sensuuriin. Park salamurhattiin vuonna 1979. Tie demokratiaan oli Etelä-Korealle pitkä ja kivulias – ensimmäinen vaaleilla valittu presidentti astui valtaan vasta vuonna 1993. (Jakobsson & Sarvimäki 2001, 47–50.) Park Chung-heen vanhin tytär Park Geun-hye on kirjoitushetkellä Etelä-Korean nykyinen, demokraattisilla vaaleilla valittu presidentti.

Etelä-Korea on sekulaari valtio, jossa noin puolet kansalaisista ei tunnusta mitään uskontoa, mutta kristinuskosta on länsimaisten vaikutteiden myötä tullut aina vain näkyvämpi osa jokapäiväistä elämää (Jakobsson & Sarvimäki 2001, 271). Soulissa on mahdotonta kulkea näkemättä kristinuskon viestiä julistavia ryhmiä, jotka kokoontuvat aukioille jakamaan lehtisiä. Omasta kokemuksesta tiedän, että myös yliopistojen kampuksilla kiertää aktiivisia seurakuntanuoria, jotka jututtavat opiskelijoita ja pyytävät näitä mukaan kristillisiin tapahtumiin.

Kristinuskon yleistymisen tekee pesäeroa kansanperinteisiin ja shamanismiin, joka on Koreassa näytellyt eräänlaista epävirallisen uskonnon roolia. Park Chung-heen valtakaudella länsimaistuminen oli niin vahvaa, että perinteinen shamanismi leimattiin taikauskoksi ja sen harjoittajia jopa vangittiin. (Jakobsson & Sarvimäki 2001, 264.)

2.3.2 Pohjois-Korea

Heti sodan jälkeen Pohjois-Korea menestyi taloudellisesti huomattavasti etelää paremmin. Sen teollisuus kasvoi sodan jälkeisenä vuosikymmenenä noin 25 prosentin vuositahtia. Ihmeellinen talouskasvu vakuutti monet Japanissa asuvat korealaiset, jotka palasivat niemimaalle asettuakseen vapaaehtoisesti Pohjois-Koreaan. Arviolta 450 000 Japanissa asuvaa korealaista päätyi tähän ratkaisuun. (Connor 2002, 102)

Talouskasvu kääntyi kuitenkin pian pääläelleen. Pohjois-Korean huima nousu tasoittui ja Etelä-Korea sai teollisuutensa käynnistettyä. 1960-luvun alkupuolella Neuvostoliitto ja Kiina ajautuivat välirikoon, jossa Pohjois-Korea asettui tukemaan kulttuurisesti läheisempää Kiinaa. Neuvostoliitto veti taloudellisen tukensa pois Pohjois-Korealta ja vähensi merkittävästi myös maiden välillä käy-

tävää kauppaa. Vaikka välirikko oli pahimmillaan 1960-luvulla, suhteet Pohjois-Korean ja Neuvostoliiton välillä eivät koskaan täysin korjaantuneet. 1970-lukuun mennessä Pohjois-Korean talous oli kääntynyt laskuun. (Connor 2002, 102–103)

Pohjois-Korean yhä kiristynyt eristäytyneisyys muusta maailmasta vaikeutti taloustilannetta entisestään. Kun maan tuleva johtaja Kim Jong-il asetettiin propagandaosaston johtoon 1970-luvulla, johtajakultti ja sekä sisäinen että ulkoinen propaganda nousivat täysin uudelle tasolle. Tätä taustaa vasten kaikkiin Pohjois-Koreasta kantautuneisiin talouslukuihin ei ole luottamista. Yleinen oletus kuitenkin on, että läpi 1950-luvun kasvu oli huimaa ja suhteellisen tasaista aina 1970-luvulle saakka, jonka jälkeen se kääntyi laskuun. (Huotari 2000, 192)

Laajamittainen propaganda on yksi Pohjois-Korean erityisimpiä piirteitä. Bradley K. Martin kertoo kirjassaan *Under the Loving Care of the Fatherly Leader: North Korea and the Kim Dynasty* ensimmäisestä matkastaan Pohjois-Koreaan vuonna 1979. Hänelle valkeni hyvin pian, että kansalaisten suhde johtajaansa Kim Il-sungiin oli enemmän uskonnon kuin poliittisen ihailun kaltaista.

Hän kuvailee kansalaisten järjestämiä näytöksiä, joilla yritettiin vakuuttaa maahan saapunut ulkomaalainen. Näytöksissä ihmiset esimerkiksi poistuivat metrosta ylös portaita vain kääntyäkseen takaisin ja palatakseen metროon uudelle ajelulle. Samojen ihmisten edestakainen virta sai aseman vaikuttamaan eläväiseltä ja ruuhkaiselta, kuten missä tahansa muualla maailmassa. Myös kadunvarressa leikkivä lapsi oli tunnista toiseen samalla paikalla, samoihin leikkeihin uppoutuneena. (Martin 2004, 1–2.)

Uskonto ei ole täysin väärä sana kuvaamaan pohjoiskorealaisten suhdetta johtajiinsa. Jokaiselta vaaditaan uskollisuutta, jota osoitetaan muun muassa johtajien kuvalla varustettujen rintaneulojen kantamisella takinrintamuksessa. Kotona seinällä riippuvat johtajien kuvat tulee asetella tietyllä tavalla, eivätkä ne saa pölyttyä. Vaikka viranomaisiin ei aina valvoisikaan jokaista kansalaista, varuillaan täytyy olla. Inminbanilla tarkoitetaan kodinvalvontajoukkoja, jotka ovat verkostoituneet jokaiseen naapurustoon niin, ettei yksikään kansalainen ole sellaisen ulottumattomissa. Jokainen pohjoiskorealainen on jonkin inminbanin jäsen ja velvollinen ilmoittamaan naapuruston pienetkin rikkeet viranomaisille. (Lankov 2007, 174–175.)

Kim Il-sung kuoli vuonna 1994, keskellä yhä syvemmäksi kasvaneita talousvaikeuksia. Jo vuosia hän oli ollut periaatteessa sivussa maan johdosta, ja naruja oli pidellyt käsissään hänen poikansa

Kim Jong-il, josta nyt tehtiin virallisesti maan uusi johtaja. Taloustilanne vaikeutui entisestään, kun pahat tulvat tuhosivat viljelysmaata seuraavana vuonna ja jättivät puoli miljoonaa ihmistä vaille kotia. Seuraavana vuonna maata koitteli paha kuivuus, jolloin satoa saatiin korjattua vain noin puolet tavoitteesta. Pohjois-Korean sulkeutuneisuuden vuoksi varmaa arviota nälänhädässä kuolleiden määrästä ei ole. Luvut vaihtelevat sadoista tuhansista ihmishengistä jopa miljooniin. (Huotari 2000, 207–208)

Pohjois-Korea ei ole täysin pystynyt toipumaan nälkävuosista ja talouden kurjistumisesta. Sen johto ei ole suostunut näkemään kommunistisen ideologian ja sen ympärillä toimivan hallintojärjestelmä epäonnistumista. Kim Jong-il menehtyi vuonna 2012, ja valtaan nousi hänen poikansa Kim Jong-un. Loppua patriarkaaliselle diktatuurille ei ole näkyvissä.

3 UUTISIA ULKOMAILTA

3.1 Toimittaja käyttää valtaa

Uutinen kertoo meille maailman tapahtumista. Se kertoo meille jostain tapahtuneesta muutoksesta, joka kiinnostaa uutisen vastaanottajaa tai vaikuttaa hänen elämäänsä. Uutinen on ajankohtainen ja sen täytyy olla totta. (Huovila 2005, 124–125.) Merkittäviä ulkomaan uutistapahtumia olivat vuonna 2016 esimerkiksi terrori-isku Ranskan Nizzassa, vallankaappausyritys Turkissa ja Iso-Britannian kansanäänestys EU-erosta sekä Yhdysvaltojen presidentinvaalit.

Ensisijaisesti uutinen pyrkii vastamaan kysymyksiin mitä, missä, milloin, miten ja miksi on tapahtunut. Näistä tärkeimpiä ovat mitä, missä ja milloin, joihin uutinen pyrkii vastaamaan ensimmäisenä. Lyhyissä uutisissa ei välttämättä ole tilaa keskittyä uutisen taustoihin eli miten ja miksi -kysymyksiin. (Huovila 2005, 125.)

Uutista kirjoittaessa toimittajan on tarkoitus pyrkiä objektiivisuuteen, eikä toimittaja siinä ota henkilökohtaisesti kantaa uutisen aiheeseen. Toimittaja on kuitenkin subjektiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja, jonka aihevalinnoilla ja painotuksilla voi olla suuri merkitys. Kun toimittaja valitsee juttua, hän valitsee samalla myös sen, mistä uutisen vastaanottajan tulisi olla kiinnostunut. Jotta toimittaja voisi täyttää velvollisuutensa yhteiskunnallisena vaikuttajana, hänen täytyy kyetä tarkastelemaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. (Huovila 2005, 47.)

Toimittajan työ on yhteiskunnallista toimintaa ja myös vallankäyttöä. Toimittajalla on valta valita, millaisista aiheista uutisia kirjoitetaan. Valitessaan juttuaiheita toimittaja myös määrittelee sitä, mistä aiheista uutisen vastaanottajat ovat kiinnostuneita, hän siis tavallaan ajattelee yleisönsä puolesta. Juttujen valintaa voikin pitää suurimpana toimittajan käyttämänä journalistisena valtana. (Huovila 2005, 166)

Uuden teknologian myötä joukkoviestintä tavoittaa yhä suurempia yleisöjä. Maailman tapahtumien seuraaminen ei vaadi enää lehden tilausta ja esimerkiksi eduskunnan kyselytuntia voi seurata te-

levisiosta menemättä itse paikan päälle. Erityisesti englanninkielistä sisältöä voi seurata monta erilaista kohdeyleisöä, eivätkä tekijät ja kuluttajat aina kohtaa kulttuurillisesti. Esimerkiksi yhdysvaltalaisen uutistoimiston uutisia voi seurata suuri yleisö esimerkiksi Suomessa. (Fairclough 1995, 53.)

3.2 Ulkomaan uutisointi ja sen ongelmat

Uutiset Suomen ulkopuolelta kantautuvat pohjoiseen maahamme pääasiassa kahta reittiä. Joillakin suuremmilla toimijoilla on omia ulkomaan kirjeenvaihtajia, jotka kirjoittavat alueen tapahtumista. Kirjeenvaihtaja voi tuoda uutisointiin myös suomalaista näkökulmaa. Toinen ulkomaan uutisten lähde on jokin kansainvälinen mediatoimisto, kuten Reuters tai Associated Press. Juttuja voidaan myös hakea ulkomaisista lehdistä ja kääntää suomeksi.

Suomessa ulkomaan uutisia on tutkittu hyvin vähän, ja myös muualla maailmassa ne jäävät usein vähemmälle huomiolle kuin muut uutiset. Ulkomaan uutisen uutiskriteerit ovat pääpiirteittäin samat kuin kotimaankin uutisilla, mutta paino on uutisilla, joilla on merkitystä Suomelle, EU:lle tai koko maailmalle. Esimerkiksi naapurimaan Ruotsin asioista ei meillä juuri uutisoida, ellei näillä asioilla ole jotain merkitystä meille tai meidän suhteellemme Ruotsiin. Mitä kauemmas uutistapahtuma sijoittuu maantieteellisesti, sitä todennäköisemmin se jää meillä uutisoimatta. Myös kulttuurinen läheisyys vaikuttaa uutisointiin. Muut länsimaat ovat kulttuurisesti meitä lähempänä kuin esimerkiksi monet Aasian tai Afrikan maat.

Nykypäivän globaalissa maailmassa välimatkat ovat kuitenkin kutistuneet, ja sitä myötä ulkomaan uutisista on tullut entistä tärkeämpi osa kotimaista journalismia. Teoriassa välimatkojen kutistuminen voisi johtaa myös maantieteellisen ja kulttuurisen uutiskriteerin hylkäämiseen. Näin ei kuitenkaan ole käynyt, vaan ulkomaan uutisissa on edelleen perspektiiviharha, jossa muiden länsimaiden asioita uutisoidaan huomattavasti herkemmin kuin esimerkiksi kehittyvien maiden. (Himmelboim, Chang & McCreery 2010, 297–298.)

Mielenkiintoista kyllä, myös kehittyvien maiden ulkomaan uutisissa uutisoidaan herkemmin länsimaiden asioista kuin länsimaiden ulkopuolisten maiden asioista. Perspektiiviharha johtuu siis muustakin kuin kulttuurisesta hengenheimolaisuudesta tai maantieteellisestä läheisyydestä. Vaikka internet mahdollistaa uutisten seuraamisen mistä tahansa maasta, uutismediaan valikoituu

vain joidenkin maiden asioita. Kyseessä voi olla tietynlainen elitismi, jossa joidenkin, erityisesti kehittyvien, maiden asioita ei pidetä uutisoinnin arvoisena. Kaikkiin ulkomailta kantautuviin uutisiin ei myöskään luoteta, etenkin jos uutisen kohteena olevan valtion mediassa esiintyy sensuuria ja lehdistön vapaus on vähäistä. (Himmelboim ym. 2010, 309.)

Pohjois-Koreasta kertova uutisointi sekä murtaa että vahvistaa tätä ajatusta elitistisestä uutisoinnista. Se murtaa käsitystä, koska Pohjois-Korea on valtiona köyhä ja kaukainen, ei siis periaatteessa uutisoinnin arvoinen meille länsimaissa. Lisäksi sen omaan valtiolliseen uutismediaan ei voi luottaa, koska maan uutistoimisto on diktatuurin hallussa. Silti Pohjois-Koreasta kirjoitetaan uutisia, joissa sen uutistoimisto on ainoa lähde. Toisaalta Pohjois-Korea saattaa vahvistaa ajatusta eliitistä, sillä maasta uutisoiminen saattaa osittain selittyä uteliaisuudella ja tirkistelynhalulla – onhan Pohjois-Korea maailman suljetuin ja propagandaltaan eriskummallinen valtio.

Jo vuonna 2000 brittijournalisti ja BBC:n uutisten entinen päälikkö Ian Hargreaves kysyi, onko ulkomaan uutisilla tulevaisuutta. Hänen mukaansa ulkomaan uutiset hukkuvat vähäisimpienkin kotimaan uutisten alle, ja jopa sodat saavat vain pienen tilan sanomalehtien lööpeissä. Hän kertoi kokemuksistaan BBC:n ajankohtaisohjelma *Panoramassa*, jonka katsojaluvut hänen mukaansa puolittuivat, jos pääaiheena oli joku ulkomaan tapahtuma. Suuret otsikot ulkomaiden tapahtumista vähensivät myös lehtien myyntiä, joten ne jätettiin lehdissä vähemmälle huomiolle. (Hargreaves 2000, 55.)

Hargreavesin mukaan samanlainen trendi, ulkomaan uutisten kato näkyviltä uutispaikoilta, oli nähtävissä myös Yhdysvalloissa, jossa ulkomaan uutisten osuus kaikista uutisista oli pudonnut kahdestakymmenestä prosentista arviolta kahteen. Hargreaves arvioi muutoksen johtuvan yhdeltä osin kylmän sodan ja sen ympärille rakentuneen kerronnan päättymisestä. Koska ydinsota ei tunnu meistä enää todelliselta uhalta, olemme kääntäneet katseemme sellaisiin aiheisiin, jotka tuntuvat. Lehtien palstoilla näkyy aina vain enemmän uutisia esimerkiksi terveysaiheista. (Hargreaves 2000, 57.)

Median voitontavoittelu ja uutisoinnin merkitys ovat ulkomaan uutisissa ristiriidassa. Ulkomaan uutisten avaama ikkuna maailmaan on varsin kapea ja jättää huomioitta paljon tärkeitä asioita, jotka tapahtuvat sen kiinnostusalueen ulkopuolella. Toisaalta taas ulkomaan uutiset tuntuvat kiinnostavan yleisöä vähemmän ja tilan antaminen niille voi oletettavasti johtaa pienempiin myyntilukuihin ja katsojalukuihin tai vähäisempiin sivukävijöihin internetissä.

On vaikea sanoa, mitä median tulisi asialle tehdä. Pitäisikö median yrittää saada katsojat ja lukijat kiinnostumaan enemmän ulkomaan asioista vai jättää ne entistä vähemmälle huomiolle kalastelukseen suurempaa osuutta yleisöstä? Lopulta sen yleisöllä on kuitenkin oikeus tiedon saamiseen, vaikka valitut uutisaiheet eivät kaikkia heitä kiinnosta. On irvokasta ajatella, että jokin katastrofaalinen, meihin kaikkiin vaikuttava maailmantapahtuma saattaisi olla lottovoitto tulostavoitteiselle journalismille. Kukaan tuskin toivoo uutta kylmää sotaa herättelemään kansalaisten kiinnostusta ulkomaisten asioiden asioihin.

Turo Uskali kuvaa kirjassaan *Ulkomaanuutisten uusi maailma* hyvän ulkomaanjournalismin kriteerejä. Hänen mukaansa hyvässä ulkomaanuutisoinnissa on viisi kriteeriä: juttuaiheiden monipuolisuus, tietolähteiden monipuolisuus, epäselvien tai nimettömien lähteiden vähäinen käyttö, etusivulle pääsy ja arkojen aiheiden suuri osuus juttutuotannosta. Hänen mukaansa on myös hyväksi, jos ulkomaantoimituksessa on eri alueisiin ja aiheisiin erikoistuneita toimittajia. (Uskali 2007, 44.)

3.3 Mediatoimistot ja kirjeenvaihtajat

1910-luvulle saakka lehtien ulkomaanosastoa väheksyttiin Suomessa. Sitä pidettiin huomattavasti vähemmän merkityksellisenä kuin kotimaan uutisia. Päätoimisia ulkomaantoimittajia isoilla lehdillä oli palkkalistoillaan kuitenkin jo 1800-luvun lopusta saakka. Yksi alan edelläkävijöistä oli Päivälehdien ulkomaantoimittaja Tekla Hultin, joka kirjoitti myös kommentoivia kirjoituksia henkilöistä ja uutistapahtumista. Se oli Suomessa vielä uutta, sillä useimmiten lehdet tyytyivät vain kääntämään uutisia ulkomaisista lehdistä tai referoimaan tapahtumia. (Uskali 2007, 67.)

Ensimmäinen Suomesta varta vasten ulkomaille lähetetty kirjeenvaihtaja oli Helsingin Sanomien Yrjö Niiniluoto, joka asettui Geneveen vuonna 1926 (Uskali 2007, 67–68). Sitä ennen ulkomaantoimittajan työ tehtiin Suomessa, ilman varsinaista omaa näkökulmaa maailman tapahtumiin. Ajat olivat tuolloin, liki sata vuotta sitten, muutenkin täysin erit. Tiedonvälitys muualta maailmasta oli vielä hidasta, etenkin verrattuna nykyaikaan, kun internet on mahdollistanut tiedonvälityksen suorana käytännössä mistä tahansa päin maailmaa.

Uutistoimistot puolestaan keräävät ja toimittavat mediataloille edullisesti suuren määrän uutisia. Uutistoimistojen käyttäminen tulee halvemmaksi kuin oma ulkomaan kirjeenvaihtaja, joten monet

kotimaiset lehdet ovat ulkomaan uutisissaan täysin niiden varassa. (Uskali 2007, 88.) Yksi maailman tunnetuimmista ja suurimmista kansainvälisistä uutistoimistoista on brittiläinen Reuters. Nykyisin toiminnassa olevista uutistoimistoista Agence France Presse eli AFP on vanhin – se perustettiin jo vuonna 1825 ja nykymuotoisena se on toiminut vuodesta 1944 (Huovila 2005, 90).

Maailmanlaajuinen tiedonvälitys painottuu länsimaihin, joissa myös valtaosa suurista uutistoimistoista sijaitsee. Kansainvälisen uutistoiminnan kannalta merkittäviä kaupunkeja ovat Pariisi, Lontoo, New York ja Moskova. Euroopan ja muun läntisen maailman ulkopuolelta uutisia tulee eniten Kiinasta ja Intiasta. (Huovila 2005, 90.)

Uutistoimistojen käyttämisessä on sekä hyötyjä että haittoja. Yksi uutistoimistojen suurimpia vahvuuksia on niiden nopeus, joka on ollut erityinen valtti verkkojournalismissa. Nopeus tuo kuitenkin mukanaan myös heikkouksia, kuten uutisten pinnallisuutta ja pirstaleisuutta. Uutistoimistojen välittämät uutiset ovat usein vain pintaraapaisu käsillä olevasta tapahtumasta ja niistä puuttuu usein inhimillinen näkökulma. Myös virheen mahdollisuus on olemassa. Kun uutistoimisto tekee uutisesseen virheen, se ehtii monistua maailmalle useaan kertaan. (Uskali 2007, 90.)

Virheen lisäksi toinen mahdollinen uhka on disinformaation levittäminen. Erityisesti poikkeus- ja sotatilanteissa valtiot saattavat lähettää harhaanjohtavia tietoja, joita ne toivovat levitettävän erityisesti ulkomaille. Näin toimi esimerkiksi Yhdysvallat Irakin sodan alkuaikoina. (Uskali 2007, 91.) Disinformaation erottelu todellisesta tiedosta voi olla haastavaa, varsinkin jos kyseessä on joku oletettavasti luotettava lähde, kuten valtion oma hallinto. Pohjois-Koreasta epäluotettavaa tietoa levitetään virallisia reittejä pitkin paljonkin, eikä sen omaan, varsin värityneeseen uutiskanaavaan kannata sokeasti luottaa.

Disinformaation levittäminen on uhkana sekä uutistoimistojen että ulkomaantoimittajien kirjoittamissa jutuissa, mutta uutistoimistojen kautta ne leviävät maailmalle herkemmin ja nopeammin. Esimerkiksi Helsingin Sanomien ulkomaankirjeenvaihtajan mahdollisesti tekemää virhettä siteerataan todennäköisesti vain kotimaassa, ehkä Ruotsissa tai Virossa. Uutistoimiston tekemä virhe sen sijaan siirtyy muuttumattomana maasta toiseen. Se voi tehdä disinformaatiosta totta ihmisten mielissä ennen kuin virhettä ehditään korjata. Maailmanlaajuisesti levinneen virheen korjaaminenkin on erittäin vaikea, liki mahdoton tehtävä.

4 AINEISTOT JA MENETELMÄT

4.1 Aineiston esittely: Helsingin Sanomat ja Ilta-Sanomat

Pääasiallinen kokoamani aineisto sisältää Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien uutisia Korean niemimaalta vuodelta 2015.

Olen poistanut aineiston joukosta Etelä-Korean kesän 2015 MERS-epidemiaa koskevat uutiset, sillä ne eivät liity maiden väliseen jännitteeseen, sekä urheilutulokset. Kulttuuri- ja taideuutisia olen valinnut mukaan, jos niillä on jotain erityistä yhteyttä maiden välisiin kulttuurieroihin tai jännitteisiin tai jos ne kertovat jotain erityistä Pohjois-Koreasta. Esimerkiksi marras-joulukuun 2015 uutiset pohjoiskorealaisesta tyttöbändistä ovat sellaisia, joita on vaikea kuvitella kirjoitettavaksi mistään muusta maasta kuin Pohjois-Koreasta.

Erytisen kiinnostavaa on mielestäni lehtien tekemä uutisten valinta. Haluan selvittää, antaako Ilta-Sanomat enemmän tilaa kevyille aiheille kuin Helsingin Sanomat. Kevyitä aiheita ovat tässä tapauksessa esimerkiksi Pohjois-Koreasta kantautuvat propagandauutiset, joita länsimaisen henkilön on vaikea ottaa tosissaan. Niiden lähteenä on usein yksistään maan oma uutistoimisto KCNA eli Korean Central News Agency.

Helsingin Sanomat on kotimaisen ulkomaan uutisoinnin uranuurtaja. Lehden pääomistaja Eljas Erkko käytti hyväkseen suhteita ulkoministeriöön rakentaessaan lehden ulkomaanavustajien verkostoa. 1930-luvulla Helsingin Sanomat osti oikeudet Lontoon The Timesin uutisiin sekä amerikkalaisen United Pressin uutispalvelun. Jutut julkaistiin Helsingin Sanomissa otsikolla ”Helsingin Sanomain kirjeenvaihtajalta”. (Uskali 2007, 76.)

Tällä hetkellä Helsingin Sanomilla on kahdeksan kirjeenvaihtajaa kahdeksassa kaupungissa: Moskovassa, Washingtonissa, Brysselissä, Tukholmassa, Berliinissä, Lontoossa, Pekingissä ja Johannesburgissa (HS.fi 2015). Laajan ulkomaantoimittajien verkoston lisäksi lehti julkaisee uutistoimistojen uutisia.

Aineistossani on 75 Helsingin Sanomien vuonna 2015 julkaisemaa uutista Pohjois-Koreasta. Olen etsinyt uutiset Helsingin Sanomien nettiarkistosta hakusanoilla "Pohjois-Korea" ja "Korea". Olen suodattanut hakutuloksista pois urheilutulokset sekä uutiset, joissa Pohjois-Korea mainitaan pelkässä sivulauseessa. Suurin osa aineistosta on ulkomaan uutisia, mutta mukana on myös viisi Lyhyesti-osion lyhytjuttua, kaksi Näkökulma-juttua, viisi kolumnia, kommenttia tai analyysia, kaksi kulttuuriuutista ja neljä kulttuuri-, urheilu- tai tiedeuutista. Lisäksi aineistossa on muutama Maailman kuvat -osion juttu sekä aikajanoja ja taustoittavia juttuja, pari niitäkin.

Kategorioiden puolesta Helsingin Sanomien aineisto on monipuolisempi kuin Ilta-Sanomien. Erityisesti toimittajan mielipiteeseen tai näkökulmaan pohjautuvia juttuja on Helsingin Sanomissa enemmän. Helsingin Sanomien Pekingin kirjeenvaihtaja myös kävi Pohjois-Korean pääkaupungissa Pjongjangissa syksyllä 2015. Ulkomaisia toimittajia oli kutsuttu maahan seuraamaan maata johtavan puolueen vuosipäiväjuhllisuuksia.

Ilta-Sanomilla ei ole omia ulkomaantoimittajia, vaan lehti julkaisee ulkomaan uutisissaan ainoastaan uutistoimistojen välittämiä uutisia sekä lehdistötiedotteita. Lähteenä käytetään myös muista tiedotusvälineistä, kotimaisista ja ulkomaisista, poimittuja uutisia. Ilta-Sanomien toimittaja oli keväällä 2015 matkalla Etelä-Koreassa ja kirjoitti lehteen muun muassa matkastaan Pohjois-Korean rajalle. Mukana on siis hieman myös Suomen ulkopuolella tehtyä journalismia.

Aineistossa on 119 Ilta-Sanomien vuonna 2015 julkaisemaa uutista Pohjois-Koreasta. Aineisto on hankittu Ilta-Sanomien omaa nettihakua käyttäen, eli aineisto käsittää vain netissä julkaistut uutiset. Olen hakenut uutiset hakusanoilla "Pohjois-Korea" ja "Korea". Kuten Helsingin Sanomissakin, suurin osa Ilta-Sanomien jutuista on ulkomaan uutisia. Mukana on kuitenkin juttuja eri kategorioista, kuten matkailu (neljä juttua). Muoti-, ruoka-, perhe- ja digiteknikkakategoriat sisältävät yhden jutun jokainen. Raportteja tai taustoittavia juttuja on vain kaksi. Ne ajoittuvat Ilta-Sanomien toimittajien vierailuun Etelä-Koreassa keväällä 2015.

Ilta-Sanomien aineistosta puuttuu lähes täysin toimittajan kommentit, mielipiteet ja näkökulmajutut. Tällaista juttutyyppiä on aineistossa vain yhden pääkirjoituksen verran.

Täydet, numeroidut listat aineistona käyttämistäni uutisista löytyvät tutkielman liitteistä. Ilta-Sanomien uutiset olen listannut liitteeseen 1, Helsingin Sanomien liitteeseen 2. Viittaan yksittäisiin juttuihin kautta tutkielmani median lyhenteellä sekä numerolla, esimerkiksi HS3 tai IS5.

4.2 Pohjois-Korean vuosi 2015

Vuosi 2015 oli tapahtumarikas Pohjois-Korean kannalta. Maan edellisen johtajan Kim Jong-ilin kuolemasta alkanut suruaika päättyi joulukuussa 2014, joten 2015 oli ensimmäinen niin sanotusti normaali vuosi Kim Jong-unin hallinnon alla. Kertaan nyt pääpiirteittäin vuoden merkittävimmät uutistapahtumat ennen varsinaisen analyysin tekemistä.

Vuodenvaihteessa Yhdysvallat syytti Pohjois-Koreaa kyberhyökkäyksestä, kun Sony Entertainment hakkeroitiin Pohjois-Koreaa käsittelevän *The Interview* -elokuvan vuoksi. Tapaus nosti elokuvan suosiota länsimaissa, ja huhtikuussa sen DVD-kopioita lähetettiin ilmapalloilla Etelä-Koreasta rajan yli pohjoiseen (IS27).

Etelä-Korean ja Yhdysvaltojen vuosittaiset sotaharjoitukset alkuvuodesta nostattivat sotamielialaa myös Pohjois-Koreassa. Maa uhitteli näyttävästi laukaisemalla ohjuksia merelle (HS13). Maaliskuussa Yhdysvaltojen suurlähettiläs joutui Etelä-Koreassa hyökkäyksen uhriksi, kun korealainen mies viilteli häntä kasvoihin hedelmäveitsellä. Miehellä epäiltiin olevan yhteyksiä Pohjois-Koreaan, ja hän oli huutanut ennen tekoaan Koreoiden yhdistymistä kannattavia iskulauseita. Pohjois-Korea piti veitsi-iskua oikeutettuna kostona Yhdysvaltojen sotaharjoituksia kohtaan. (HS12)

Huhtikuussa ehdittiin uutisoida Kim Jong-unin ensimmäisestä valtiovierailusta Moskovaan, jossa johtajan oli määrä juhlistaa Voitonpäivää yhdessä Venäjän presidentin Vladimir Putinin kanssa (IS30). Matka kuitenkin peruuntui pian uutisen vahvistuttua (IS35). Huhtikuussa Pohjois-Koreassa juhlittiin myös niin kutsuttua Auringon päivää, eli Kim Il-sungin syntymäpäivää (HS19).

Huhti-toukokuuhun ajoittuivat myös uutiset Kim Jong-unin suorittamista puhdistuksista, joiden aikana teloitettiin useita hallinnon merkkihenkilöitä ja jopa Kimin omia sukulaisia (IS34). Vallankäytön näyttäminen saattoi liittyä Auringon päivään, sillä useiden lähteiden mukaan Kim Jong-un ei ole onnistunut takaamaan hallinnolleen yhtä suurta suosiota kuin isällään tai isoisällään. Tehtävä olisiikin liki mahdoton maassa, jossa valtion perustajalla Kim Il-sungilla on edelleen lähes jumalaan verrattava asema.

Huhtikuussa Pohjois-Koreasta kantautui uutisia uuden oppinainen ilmestymisestä sen kouluihin. Kim Jong-unille alettiin luoda samanlaista sankaritarinaa kuin edeltäjilleen (IS28). Perinteisen propagandan mukaan maan johtajat ovat aina olleet poikkeuksellisen kyvykkäitä urheilijoita, taiteilijoita ja sotilaita. Ihmeteot ovat usein lähes ylikuonnollisia.

Kuivuus ja ruokapula riivasit Pohjois-Koreaa toukokuussa (HS27). Samoihin aikoihin uutisoitiin myös Kim Jong-unin pyylevöityneestä olemuksesta ja johtajan mieltymyksestä kalliisiin ulkomaisiin herkkuihin (IS53 ja IS54).

Suomi päätyi mukaan Pohjois-Koreasta kertoviin uutisiin heinäkuussa, kun pohjoiskorealaisen tutkijan huhuttiin loikanneen Suomeen (HS31). Huhujen mukaan tutkijalla olisi mukanaan todistusaineistoa Pohjois-Korean suorittamista ihmiskokeista. Huhut loikkauksesta kuitenkin kumottiin elokuussa perättöminä (HS49).

Elokuussa eteläkorealaisten sotilaiden loukkaantumiseen johtanut selkkaus Koreoiden välisellä rajalla kiristi naapurimaiden välit äärimmilleen. Pohjois-Korea kiisti asettaneensa miinat, jotka aiheuttivat eteläkorealaissotilaiden loukkaantumiset, mutta Etelä-Korea vastasi silti aloittamalla propagandalähetykset rajan yli kaiuttimien avulla (IS75-78). Pohjois-Korea vastasi lähetyksiin raketti-iskulla, ja Etelä-Korea ampui takaisin. Suuremman konfliktin mahdollisuus ajoi maat neuvottelupöydän ääreen, jossa sopu lopulta saatiin aikaan (IS83).

Lokakuussa maat järjestivät kauan toivotun sukulaistapaamisen, jossa joukko Etelä-Korean kansalaisia pääsi tapaamaan Pohjois-Koreaan jääneitä sukulaisiaan (HS65). Suurin osa tapaamiseen osallistuneista oli eläkeikäisiä, joille mahdollisuus tapaamiseen oli ehkä viimeinen (HS66). Tapauksia on pyritty järjestämään aiemminkin, mutta Pohjois-Korea on perunut niitä viime hetkillä.

Lokakuussa Pohjois-Korea myös juhli sen pääpuolueen 70-vuotispäiviä. Juhlan kunniaksi maahan oli kutsuttu ulkomaisia toimittajia, heidän joukossaan Helsingin Sanomien Pekingin kirjeenvaihtaja Mikko Paakkanen, joka kirjoitti matkastaan muutaman taustoittavan jutun lehteen (HS60, HS61).

Japanin rannikolle alkoi ajautua outoja kalastusaluksia joulukuussa 2015. Uutisissa aavelaivoiksi kutsutuissa aluksissa ei ollut yhtään elossa olevaa miehistön jäsentä, vain ruumiita (IS111). Tutkimuksissa laivojen alkuperäksi paljastui Pohjois-Korea. Kalastusalusten epäiltiin eksyneen merelle ja lähteneen ajelehtimaan (IS117).

4.3 Tutkimuksen menetelmät: diskurssianalyysi

Tutkimus on laadullinen tutkimus, jossa tutkitaan kerätyn materiaalin sisältöä. Verrattuna tilastolliseen tutkimukseen, laadullinen tutkimus antaa tutkijalle vapautta joustavaan tutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen (Eskola & Suoranta 1998, 20). Aineistoani analysoin diskurssianalyysin keinoin. Käytän myös määrällisen tutkimuksen keinoja esittäessäni aineiston tilastoja ja numeroina opinnäytetyön lopussa. Määrällinen tutkimus antaa kuvaa siitä, kuinka usein eri diskurssit ilmenevät aineistossa.

Diskurssianalyysissa ajatuksena on, että käyttämämme kieli ja sen sanat ovat sosiaalinen rakennelma. Niillä on erilaisia merkityksiä ja arvoja, jotka ovat muodostuneet siinä, miten kieltä käytetään. Sanoilla voidaan määritellä sekä konkreettisia että abstrakteja asioita. Esimerkiksi Korean uutisoinnista tutut käsitteet kommunismi ja kapitalismi eivät ole käsin kosketeltavia konkreettisia asioita, mutta niihin liittyy välittömiä mielikuvia. Käyttämämme kieli rakentuu toinen toisiinsa liittyvistä määritelmistä ja arvotuksista. Nimeämällä asioita ja luomalla mielikuvia olemme muokanneet kielestä yhteisen ymmärrysjärjestelmän. (Jokinen, Juhila & Suoninen 1993, 18.)

Diskurssin käsitettä on vaikea määritellä kattavasti, sillä se on käsitteenä hyvin laaja. Kaikki kielenkäyttö, kaikki kirjoittamamme teksti, rakentaa ja tukee aina jonkinlaisia sosiaalisia identiteettejä ja suhteita sekä tieto- ja uskomusjärjestelmiä. Se voi myös uudistaa niitä ja muuttaa niitä. Yhdessä tekstissä voi esiintyä useampikin erilainen diskurssi, jotka vaihtelevat keskenään tekstin sisällä. Diskurssi voi vahvistaa yhteisöllisyyttä tai lisätä vastakkainasettelua: esimerkiksi luokahuoneessa ja koulupihalla esiintyy erilaiset diskurssit, samoin koulussa ja kotona. (Fairclough 1995, 76–77.)

Pelkät sanat eivät kuitenkaan määrittele kaikkea sitä, mistä ihmiset puhuvat ja kirjoittavat. Tarvitaan myös kontekstia. Esimerkiksi Korean niemimaata käsittelevien uutisten ymmärtäminen saattaa helpottua, kun tapahtumat osaa laittaa mielessään historialliseen kontekstiin. Jotkut sanat voivat myös tarkoittaa montaa eri asiaa ja niiden tulkinta riippuu siitä, missä kontekstissa niitä käytetään (Jokinen ym. 1993, 30).

Kontekstin ymmärtäminen on konfliktitilanteissa tärkeää myös siksi, että on perusteltua, että konfliktin eri osapuolet haluavat vaikuttaa toisiinsa viestinnän kautta. Koreoiden välillä tämä toteutuu

propagandana, jota molemmat yrittävät syöttää toisilleen sekä muulle maailmalle. Aineistossa onkin mielenkiintoista nähdä, kuinka usein Pohjois-Korean oman kansallisen uutistoimiston, KCNA:n, uutiset päätyvät lehtiin sellaisenaan.

Korean konfliktissa vahvistetaan identiteettejä. Pohjois-Korea lähettää usein maailmalle omaa propagandaansa, josta suurinta osaa ei hyvällä tahdollakaan voi uskoa todeksi. Tarkoitus on näyttää hyvältä ulkomaailman silmissä ja vahvistaa yhtenäisyyden tunnetta omassa maassa. Vain harvat pohjoiskorealaiset osaavat muita kieliä kuin koreaa, joten erityisesti heille tietojen todenmukaisuutta on liki mahdoton varmistaa. Lisäksi maa on suljettu vapaan tiedonvälityksen ulkopuolelle, eikä kansalaisilla ole pääsyä esimerkiksi internetiin. Paitsi nykyisyyttä, Pohjois-Korea muokkaa omissa uutisissaan myös historiaa. Tapa on diktatuurille tyypillinen, sillä johtava eliitti haluaa kirjoittaa historian uusiksi, jotta se olisi sille itselleen edullinen. (Lankov 2007, 39.)

Oman kokemukseni mukaan myös Etelä-Korea on huolehtivainen oman imagonsa suhteen. Talousmahtina sen ei tosin ole vaikea näyttää hyvältä ulospäin. Toisaalta vanhat, tiukassa istuvat tavat, kuten koiranlihan syöminen, ovat alkaneet vaikuttaa erityisesti nuorisosta kiusalliselta ja niitä pyritään kitkemään, jotta Etelä-Koreasta saataisiin edustavampi länsimaiden silmissä. Perinteisesti länsimaiden vaikutusta pelättiin Itä-Aasiassa, ja länsimaalaisia jopa vainottiin. Nykyisin länttä kuitenkin arvostetaan, ja erityisesti sen arvostusta kaivataan. (Jakobsson & Sarvimäki 2001, 69.)

Tutkimustani varten luin kaikki jutut läpi ja määrittelin jokaiselle uutisjutulle laajan diskurssin, jota se kokonaisuudessaan parhaiten edustaa. Jokainen juttu kuuluu siis yhteen diskurssiryhmään. Diskursseja löytyi seitsemän: eriarvoisuus, kurjuus, propaganda, vanki, vallankäyttö, uhka ja salaperäisyys. En määritellyt mahdollisia diskursseja etukäteen, vaan ne tulivat melko nopeasti ilmi aineistoon tutustuessa.

Samat teemat toistuvat Pohjois-Koreaa käsittelevissä uutisissa usein, joten uutiset oli melko helppo jakaa ryhmiin. Uhka- ja vallankäyttödiskurssit risteävät usein keskenään ja molemmat risteävät myös propagandadiskurssin kanssa. Jaoin jutut seitsemään eri diskurssiin oman harkintani mukaan.

Laajojen diskurssien jälkeen olen analysoinut uutisissa esiintyvää sanastoa kolmesta eri näkökulmasta. Halusin selvittää, millaisin sanoin lehdet kuvaavat Pohjois-Korean kansaa, sen johtajaa Kim Jong-unia sekä Pohjois-Koreaa valtiona. Tätä analyysia varten luin jutut vielä kerran ja merkitsin

tekstiin kohdat, joissa kansasta, valtiosta ja johtajasta on esitetty kuvailuja. Keräsin sanat yhteen ja merkitsin, kuinka usein niitä on käytetty.

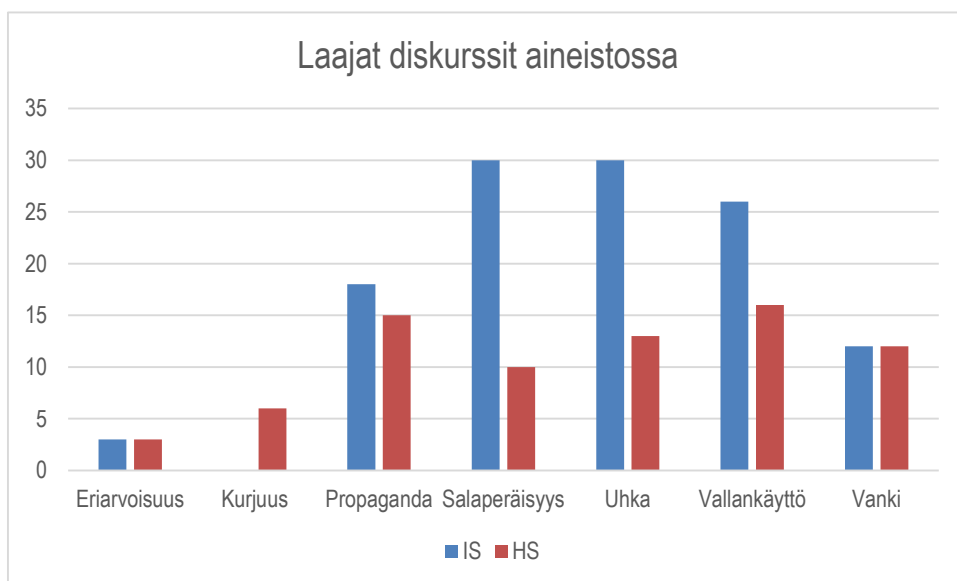
Usein toistuvat sanat muokkaavat mielikuvaa uutisen kohteesta. Myös tässä analyysissä vertasin Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien käyttämiä sanoja toisiinsa. Vertailun avulla halusin selvittää, kuinka paljon julkaisujen kielenkäyttö eroaa toisistaan.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Aineistosta löytyneet laajat diskurssit

Aineistoni on laaja, ja se käsittää kokonaisuudessaan 194 uutista ja muuta journalistista tekstiä vuodelta 2015. Helpottaakseni aineiston käsittelyä olen jakanut aineiston laajoihin diskursseihin. Olen määritellyt jokaiselle jutulle yhden kantavan diskurssin, jota se kokonaisuutena ilmentää parhaiten. Jaottelulla halusin selvittää aineistossa esiintyviä suuria linjauksia. On mahdollista, että molemmat lehdet uutisoivat samasta aiheesta, mutta esimerkiksi se, mikä Helsingin Sanomissa kuuluu vallankäytön diskurssiin, saattaa kuulua Ilta-Sanomissa uhkadiskurssin piiriin.

Kuvassa 2 esitän diskurssien kokonaismäärän taulukkona. Siitä selviää, että Helsingin Sanomien kaksi yleisintä diskurssia ovat vallankäyttö ja propaganda, Ilta-Sanomien uhka ja salaperäisyys.

KUVA 2: Diskurssien lukumäärä Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien uutisissa

Aineistosta löytyi yhteensä seitsemän kantavaa diskurssia. Seuraavissa luvuissa käsitelen diskursseja tarkemmin ja avaan niiden merkitystä.

5.1.1 Uhka – arvaamaton erakkovaltio

Pohjois-Koreasta uutisoitaessa uhka on tavalla tai toisella läsnä hyvin usein. Uhkadiskurssi esiintyy koko aineistossa yhteensä 43 kertaa ja on siten yhteenlaskettuna laajoista diskursseista yleisin. Ilta-Sanomissa se esiintyy 30 kertaa, Helsingin Sanomissa 13 kertaa. Uhkadiskurssissa Pohjois-Koreasta puhutaan ensisijaisesti uhkana naapurivaltioilleen sekä erityisesti Yhdysvalloille. Maan arvaamattomuus ja luotettavan tiedon vähäinen määrä vaikuttavat siihen, miten uhkaan suhtaudutaan.

Pohjois-Korea saattaa esittää sanallisen uhkauksen itse, kuten maaliskuussa 2015, kun Pohjois-Korean Iso-Britannian suurlähettiläs kertoi maansa voivan käyttää ydinasetta ”milloin vain” (IS26, HS14). Uhka saattaa myös näkyä satelliittikuvissa, joista tarkkasilmäiset tutkijat voivat huomata esimerkiksi lumen sulavan suljetuksi luullun ydinreaktorin katolta (IS73). Pohjois-Korea myös tekee uhkaavia tekoja, vaikka varsinaisia konflikteja sen ja muiden maiden välillä on vähän. Uhkaaviksi teoiksi voidaan laskea esimerkiksi ohjus- ja ydinkokeet.

Yhdysvallat on vaatinut, että Pjongjangin on riisuttava ydinaseensa ennen kuin mistään neuvotellaan. Maa ei ole suostunut vaatimukseen, vaan diktaattori Kim Jong-un on suorastaan uhonnut, että Pohjois-Korea on ydinasevaltio niin ”nimessä kuin hengessä” ja vaatinut, että Pohjois-Korea tunnustetaan ydinvallaksi. (IS73)

On tärkeää erottaa toisistaan varsinainen uhka ja propaganda. Osa lehtien tiedoista tulee suoraan Pohjois-Korean kansalliselta uutistoimistolta, KCNA:lta (Korean Central News Agency), jolloin uutisia voi pitää enemmän propagandana tai vallankäytön yrityksenä kuin varsinaisena uhkana. Asiantuntijat usein näkevät tällaisten yritysten läpi, mutta uutisissa propagandan mahdollisuutta ei aina huomata mainita. KCNA on Pohjois-Korean valtion omistama uutistoimisto ja maassaan ainoa laatuun. Se toistaa valtion haluamaa kuvaa maan asioista, ei välttämättä todellisuutta.

Pohjois-Korean sodanlietsominen ja uhittelu ajoittuvat usein kansallisten merkkipäivien, kuten Kim Il-sungin tai Kim Jong-ilin syntymäpäivien tai kuolemien vuosipäivien, yhteyteen. Myös tätä yhteyttä korostetaan uutisissa vain harvoin, vaikka kyseessä on lähes vuosittain samankaltaisena toistuva näytelmä.

Yhdysvallat ja Etelä-Korea järjestävät säännöllisiä sotaharjoitukset, joiden aikana Pohjois-Korealla on tapana uhitella sekä sanallisesti että tekojen tasolla. Tämäkin kuvio toistuu tyypillisesti vuosittain. Suomessa tapahtumien toistuvuus on helppo unohtaa, koska harva seuraa Pohjois-Korean tapahtumia jatkuvasti.

Pohjois-Korea kertoi lauantaina keskeyttävänsä ydinkokeensa, jos Yhdysvallat peruuttaa vuotuiset sotaharjoituksensa Etelä-Korean kanssa. Yhdysvallat piti ehdotusta uhkauksena. "[Pohjois-Korean] lausunto, joka sopimattomasti yhdistää rutiininomaiset harjoitukset Pohjois-Korean mahdolliseen ydinkokeeseen, on epäsuora uhkaus", sanoi Yhdysvaltain ulkoministeriön tiedottaja Jen Psaki lauantaina. (HS2)

Yhdysvaltain ja Etelä-Korean maanantaina alkaviksi suunniteltu yhteinen sotaharjoitus on ärsyttänyt Pohjois-Koreaa. Se on uhannut, että Ulchi-Freedom Guardianiksi nimetty harjoitus on syytä perua tai maat saavat valmistautua "voimakkaimpaan mahdolliseen armeijan vastaiskuun".

...

Tällä kertaa Pohjois-Korea meni jopa niin pitkälle, että se uhkasi sotilaallisen vastauksensa tulevan Yhdysvaltain omalla maaperällä.

– Jos Yhdysvallat haluaa pitää oman maaperänsä turvallisena, Ulchi-Freedom Guardian pitää keskeyttää välittömästi, kertoi Pohjois-Korean valtiollisen uutiskanavan KCNA:n uutistenlukija. (IS74)

Ydinuhan lisäksi Pohjois-Koreasta on tullut myös kyberuhka. Vaikka maan internetyhteydet ovat verrattain alkeelliset, sen väitetään hyökänneen esimerkiksi Sony Entertainmentia kohtaan loppuvuodesta 2014. Hakkerointi oli seurausta yhtiön tuottamasta *The Interview* -fiktioelokuvasta, jossa amerikkalaistoimittaja matkaa Pohjois-Koreaan tarkoituksenaan surmata Kim Jong-un. Pohjois-Korea tuomitsi elokuvan rienaavaksi ja vihamieliseksi. Hakkerointitapaus oli otsikoissa vielä alkuvuodesta 2015.

Pohjois-Korea vastaa herkästi uhittelulla esimerkiksi talouspakotteisiin, kuten se teki tammikuussa 2015. Silloin Yhdysvallat määräsi Pohjois-Korealle taloudellisia pakotteita seurauksena Sony-elokuvayhtiötä vastaan tehdystä kyberhyökkäyksestä. Osa tästä uhasta oli vallankäytön yritystä. Poh-

jois-Korea yritti luoda itselleen neuvotteluasemaa uhkaamalla Yhdysvaltoja kostolla. Omalle kansalleen Pohjois-Korea esitti Yhdysvallat ja pakotteet vihamielisenä politiikkana, jolla ulkovallat syylistävät sitä (IS4).

Pakotteita perusteltiin Pohjois-Korean uhkaavalla käytöksellä. Maan kerrottiin olevan uhka Yhdysvaltojen kansalliselle turvallisuudelle, vaikka toistaiseksi kenelläkään ei ole tietoa siitä, onko Pohjois-Korealla todellisuudessa pitkän kantaman ohjusjärjestelmää, joka voisi ylittää Yhdysvaltoihin saakka. Pohjois-Koreasta puhutaan uhkana nimenomaan Yhdysvalloille, vaikka todellisuudessa maa on todennäköisesti suurempi uhka lähinaapureilleen Etelä-Korealle ja Japanille. Lisäksi pakotteista puhutaan Yhdysvaltojen keinona saada Pohjois-Korea ”takaisin ruotuun”, aivan kuin maa joskus olisi ollut Yhdysvaltojen hallinnassa tai edes yhteistyöhaluinen sen kanssa (IS3).

Pohjois-Korean nimi nousee herkästi esille ydinaseita käsittelevissä uutisissa, jotka saattavat kuitenkin koskea jotain eri maata tai aluetta. Ydinsodan uhkaa voidaankin pitää yhtenä kantavana Pohjois-Korea-diskurssina. Sulkeutuneisuus ja eristäytyneisyys tekevät maasta niin arvaamattoman, että ulkopuolisen on vaikea sanoa missä määrin sen uhittelu on realistista.

5.1.2 Eliitti juhlii, kansa kärsii – eriarvoisuuden ja kurjuuden diskurssit

Yksi mielenkiintoisimmista Pohjois-Koreaa koskevista diskursseista on kontrastin asettaminen kansalaisten kärsimyksen ja eliitin vaurauden välille. Eriarvoisuuden diskurssissa kommunistinen valtio näkyy eliitin palatseina kansalaisten nälänhätää ja köyhyyttä vasten. Siinä ei siis tyydytä vain kuvaamaan kansalaisten kärsimystä, vaan sitä nimenomaan verrataan valtaapitävän eliitin yltäkylläisyyteen. Eriarvoisuuden diskurssi esiintyy sekä Ilta-Sanomissa että Helsingin Sanomissa kolme kertaa.

Tuloerojen kasvaminen ja pienilukuisen eliitin vaurastuminen ovat tuttuja aiheita myös länsimaissa, mutta tietysti täysin eri mittakaavassa. Kun Ilta-Sanomien kertoo turistien vierailusta Pohjois-Koreassa, se tekee kuin vaivihkaa vertauksen eliitin ylellisyyden ja kansan köyhyyden välille:

Osa ryhmästä vierailee myös Pohjois-Korean uudessa Masikryongin hiihtokeskuksessa. Hiihtokeskuksen rakentaminen on herättänyt voimakasta kritiikkiä. Pohjois-Korean diktaattoria Kim Jong-unia on moitittu satojen miljoonien eurojen hiihtokeskuksen rakentamisesta samalla, kun kansa näkee nälkää. (IS23)

Voimakas kritiikki Kim Jong-unia ja Pohjois-Koreaa kohtaan tulee yksinomaan valtion ulkopuolelta, sillä sen rajojen sisällä virallista linjaa ei ole sallittua moittia. Ilta-Sanomat ei tarkemmin täsmennä kritiikin alkuperää.

Kun uudet satelliittikuvat Pohjois-Koreasta julkaistiin tammikuussa 2015, sekä Ilta-Sanomat että Helsingin Sanomat vertasivat eliittiä ja kansaa aihetta koskevissa jutuissaan (IS9, HS3). Helsingin Sanomat uutisoi satelliittikuvien paljastamista eliitin kartanoista ja kuvailee myös ”suunnattomia” joukkohautoja, maan ”karmeuksia” ja ”pahamaineisia” vankileirejä. Kim Jong-unin lukuisille palatseille irvaillaan: ”Jos Pjongjangin tunnelma alkaa ahdistaa” Kim voi aina vaihtaa luksuspalatsiin, jossa ”ahtaus tuskin alkaa ahdistamaan” ja jos kyseinen lukaali ”alkaa jo kyllästyttää”, hän voi valita toisen yhtä loisteliaan palatsin. Tärkeintä on, että Kimillä ei ole ”vapaa-ajallaan pulaa tekemisestä” (HS3). Uutinen maalaa Kimistä kuvaa hemmoteltuna johtajana, joka ei piittaa kansalaisten hädästä.

Ilta-Sanomat kuvaa kansalaisten elämää todellisuutta painajaismaiseksi, mikä on hyvin jyrkästi, vaikkakin ehkä oikeutetusti, sanottu:

Länsimaat ja YK:n järjestöt ovat toistuvasti kritisoineet Pohjois-Korean karuja vankileirejä, joiden olemassaolon Pohjois-Korea on tiukasti kiistänyt. Hirvittävästä leireistä on kuitenkin todisteita palvelussa, samoin kuin suurista joukkohautoista. Pohjois-Koreasta paenneiden henkilöiden kertomukset myös vahvistavat tietoa kansan painajaismaisesta todellisuudesta. (IS9)

Kansalaisten ja hallitsijoiden olojen vertaaminen on täysin oikeutettua, mutta kontrastia alleviivataan raskaalla kynällä, vaikkei se olisi välttämätöntä. Pohjois-Korea on niin äärimmäinen valtio, että jo pelkkien tosiasioiden toteaminen ajaa usein saman asian kuin yli- tai alisanojen toisteleminen. Etenkin Helsingin Sanomien jutuissa sävy on usein jopa piruileva:

Pohjois-Korea on köyhä kommunistidiktatuuri, jossa kansa pidetään rautaisessa kurissa ja jossa osa väestöstä näkee nälkää. Tänään lauantaina Pohjois-Korea on kunnioittanut näkyvästi puoluetta, joka on tällaisen maan rakentanut. (HS56)

Kurjuuden diskurssilla on paljon yhteistä eriarvoisuuden diskurssin kanssa, mutta sen näkökulma on eri. Siinä keskitytään kuvaamaan Pohjois-Korean kansalaisten köyhyyttä ja nälänhätää, ilman vertailua eliitin oloihin. Aineistossa kurjuusdiskurssia löytyi vain kuudesta jutusta, kaikki ne Helsingin Sanomissa. Muissa jutuissa paino oli eriarvoisuudella tai kansalaisten olot mainittiin jutussa vain sivulauseen verran, kun niitä verrattiin eliitin ja Kim Jong-unin elämään.

Ilta-Sanomissa kurjuuden diskurssi ei esiintynyt kertaakaan jutun kantavana diskurssina.

5.1.3 Salaperäinen, sulkeutunut, eristäytynyt, erakko

Salaperäisyyden diskurssissa Pohjois-Koreasta etsitään eksoottisia piirteitä, jotka olisivat todennäköisesti hyvin tavallisia ja arkisia, jos kyse olisi mistä tahansa muusta maasta. Se, mikä meille on normaalia, on Pohjois-Koreasta puhuttaessa paljon palstatilaa saava uutistapahtuma. Salaperäisyyden diskurssi on huomattavasti yleisempi Ilta-Sanomissa, jossa se esiintyy 30 kertaa. Helsingin Sanomissa salaperäisyyden diskurssi on kantava diskurssi kymmenessä jutussa.

Salaperäinen ja sulkeutunut Pohjois-Korea kiinnostaa meitä myös tirkistelymielessä, ja tiedon määrän vähyys tekee kaiken mahdollisen tiedon julkaisemisesta houkuttelevaa. Usein salaperäisyyden diskurssissa päästään kurkistamaan suljettujen rajojen tuolle puolen joko turistien kuvien tai KCNA:n välittämien uutisten kautta. Videoita ja kuvia myös satunnaisesti vuotaa tiedotusvälineille muista lähteistä. Helmikuussa 2015 Ilta-Sanomien etsi Pohjois-Koreasta eksotiikkaa uutisella, joka oli otsikoitu *Nyt on kaikki nähty! Kuviointia Pohjois-Koreassa:*

Reutersin välittämällä videolla nähdään katkelmat kuviointi- ja taitoluistelunäytöksistä. Pohjois-Korean tietotoimiston mukaan video olisi kuvattu sunnuntaina juhlallisuuksien aikana. Reuters ei ole saanut tähän vahvistusta. (IS13)

Uutisesta ei avaudu, miksi pohjoiskorealaisten kuviouintiesitys on niin mullistava asia, ettei maailmassa sen jälkeen ole enää kummallisempaa nähtävää. Itse uutinen on vain muutaman lyhyen kappaleen mittainen ja kertoo entisen diktaattorin, Kim Jong-ilin, syntymäpäivän juhlallisuuksista.

Turismi Pohjois-Koreaan saa palstatilaa, koska maahan ei ole ihan helppo päästä. Loma on Pohjois-Korean matkasta kaukana, sillä turisteja ohjataan nähtävyydeltä toiselle oppaiden luotsaamina, eikä vapaata käyskentelyä sallita käytännössä lainkaan. Valokuvata saa vain tiettyjä kohteita, mutta aina silloin tällöin joku onnistuu tallentamaan harvinaisen hetken, kuten tavallisen kansan arkea. Älypuhelimien ansiosta korkealaatuinen kamera kulkee jokaisen turistin mukana, ja turistimatkojen näkymiä voi ihaila esimerkiksi Instagram-kuvissa.

Toimittajat pääsevät maahan vain harvoin, yleensä todistamaan jonkin merkkipäivän juhlallisuuksia. Heihin pätevät samat säännöt kuin turisteihin. Pääsy on sallittu vain tiettyihin paikkoihin ja ainoastaan paikallisen oppaan ohjastamana. Lokakuussa 2015 uutisissa esiteltiin Pohjois-Korean salaperäistä arkea:

Useat maassa aiemmin käyneet toimittajat ovat kertoneet viime päivinä, että nähtävissä oin selvä muutos aiempaan parissa asiassa: Kaupungin autoliikenne jopa ruuhkautuu toisinaan, vaikka polkupyörä onkin yhä tavanomaisin liikenneväline. Lisäksi sähkövaloa on Pjongjangissa näkyvissä enemmän pimeään aikaan, jopa energiansäästölamppuja on havaittu. (IS93)

Yleensä turisteja ja toimittajia käytetään vain pääkaupunki Pjongjangissa, ehkä myös Etelä-Korean rajan tuntumassa Kaesongin teollisuusalueella. Molemmat alueet kuuluvat etuoikeutetuille kansalaisille, eikä niillä asu tai työskentele ketä tahansa. Näiltä alueilta saatu kuvamateriaali ei siis kuvaa oloja koko maassa. Pjongjangiin pääsevät asumaan vain erityisen luotetut kansalaiset sekä eliitin jäsenet. Kaesongissa teollisuustyöntekijät ovat päässeet tekemään töitä yhdessä eteläkorealaisten työnantajien kanssa, joten on ilmiselvää, ettei sinne pääse kuka tahansa.

Kun pohjoiskorealainen tyttöbändi matkasi esiintymään Kiinaan loppuvuodesta 2015, siitä uutisoitiin sekä Helsingin Sanomissa että Iltä-Sanomissa, vaikka lopulta kyseessä oli aika pienimuotoinen tapahtuma. Pohjois-Korea lähettää ulkomaille myös urheilijoita arvokisoihin sekä työntekijöitä rajan yli Kiinaan, joten kyseessä ei ollut mikään ainutlaatuinen asia.

Ehkä länsimaalaisia hämmentääkin se, että Pohjois-Koreassa ylipäätään on tyttöbändi. Ilta-Sanomien jutun otsikossa bändiä verrattiin Spice Girlsiin, joka on edustaa monille länsimaisen tyttöbändin prototyyppiä. Muuta yhteistä Pohjois-Korean tyttöbändillä ja brittiläisellä tyttöbändillä ei sitten olekaan.

Pohjoiskorealainen tyttöbändi Moranbong on matkustanut Pekingiin, jossa sen on määrä esiintyä kolmessa konsertissa lauantaista alkaen, kertoo kiinalainen uutistoimisto Xinhua. Kyseessä on yhtyeen ensimmäinen esiintyminen ulkomailla.

Kahdestakymmenestä naisesta koostuvan Moranbongin musiikkia on kuvailtu sulkeutuneen diktatuurin oloissa poikkeuksellisen vapaaksi. Patrioottisten kappaleiden lisäksi sen soittolistalla on jopa länsimaisia hittejä, kuten 'My Way' ja Rocky-elokuvan tunnettu teemakappale. (IS113)

Helsingin Sanomien Pekingin kirjeenvaihtaja pääsi seuraamaan yhtyeen esiintymistä vierailullaan Pjongjangissa.

Musiikki on mahtipontista. Melkein kuin Euroviisuissa joskus 1980-luvun paikkeilla. Menevämpien kappaleiden kohdalla laulajien lavaliikehdintä on melkein tanssimista, mutta ei aivan.

Tunnelma muuttuu hengeksi, kun naiset esittävät kappaleen, jossa lauletaan, että "ikävoimme aina marsalkkaamme". Pohjois-Koreassa marsalkka tarkoittaa Kim Jong-unia. (HS72)

Pohjois-Korean kommunismi vaikuttaa eksotiikan etsimiseen. Kommunismin vuoksi maassa ei ole aiemmin sallittu esimerkiksi yksityisyrittämistä tai -omistamista. Jos pop-kulttuuri ja ajoneuvot katukuvassa ihmetyttävät uutisen arvoisesti, on ehkä hyvä hetki kysyä, millaisia ennako-odotuksia toimittajalla oli Pohjois-Koreasta.

5.1.4 Vallankäyttö ja propaganda

Erilaisia vallankäytön diskursseja on Pohjois-Koreaa käsittelevissä uutisissa kaksi erilaista, sisäinen ja ulkoinen vallankäytön diskurssi. Tutkielmassani olen laskenut ne yhteen. Ilta-Sanomissa vallankäytön diskurssi esiintyy 26 kertaa, Helsingin Sanomissa 16.

Sisäisen vallankäytön diskurssissa diktaattori Kim Jong-un osoittaa omaa valtaansa esimerkiksi teloituttamalla vastustajiaan, kuten huhti-toukokuussa 2015. Näiden ”puhdistusten” arvellaan johduvan siitä, ettei Kim Jong-un ole vielä saavuttanut johtajana yhtä vahvaa asemaa kuin isänsä ja isoisänsä.

Kim Jong-unin brutaalisuuden arvellaan johduvan joko hänen pelostaan vallankaappauksesta tai epävarmuudesta. Siksi Kim raivaa pois tieltään kaikki mahdolliset uhkaajansa. (IS46)

Usein sisäistä vallankäyttöä käsittelevissä uutisissa juuri Kim Jong-un nimitetään vallankäyttäjäksi, toisinaan ympärilyöreämmin Pohjois-Korea valtiotasolla. Pohjois-Korean sulkeutuneisuudesta ja salaperäisyyden vuoksi on mahdoton sanoa, kuinka paljon valtaa todellisuudessa on Kimillä ja kuinka paljon esimerkiksi virkamiehillä tai armeijalla.

Sisäistä vallankäyttöä harjoitetaan myös osoittamalla voimannäyttöjä ulkopuolelle. Siinä mielessä uhka- ja valtakurssit risteävät ja ne täytyy erottaa toisistaan. Ohjuskokeilla ja muilla provokaatioilla ulkomaille halutaan näyttää uhoa ja uhmakkuutta, omille kansalaisille taas isänmaan ylivoimaisuutta. Kun kansalle uskotellaan vuodesta toiseen, että sota Yhdysvaltojen kanssa on vain ajan kysymys, se lisää kansalaisten tarvetta turvallisuuden tunteeseen. Tuota turvallisuuden tunnetta voivat puolestaan tarjota valtio ja armeija.

Ulkoisen vallankäytön diskurssissa muut maat pyrkivät vaikuttamaan Pohjois-Koreaan erilaisin keinoin, kuten talouspakotteilla. Vuonna 2015 ulkopuolista vallankäyttöä pääsi harjoittamaan myös Pohjois-Korean liittolaisvaltio Kiina, joka otti tiukasti kantaa Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan (IS31). Pohjois-Korean ja Kiinan välisessä suhteessa Kiina nähdään eräänlaisena valvovana isoveljenä, joka jyrähtää arvovaltaisesti pienemmälle sisarvaltiolleen.

Myös ruoka ja muut kansalaisten perustarpeet ovat Pohjois-Koreassa vallankäytön väline sekä sisäisesti että ulkoisesti. Jatkuva uhittelu ja ihmisoikeusrikkomukset ovat vähentäneet maan saaman ruoka-avun määrää merkittävästi. Kansalaiset ovat usein riippuvaisia valtion säännöstelemästä ravinnosta, mikä taas lisää uskollisuutta johdolle. Sekä sisäinen että ulkoinen valta siis kontrolloivat ravinnon jakamista ja sitä kautta ihmisiä.

Propaganda-diskurssi risteää monen muun diskurssin kanssa, myös vallankäytön. Olen erotellut propaganda-diskurssin alle kaikki ne uutiset, joista voi esimerkiksi tietolähteiden perusteella arvioida niiden olevan pelkkää propagandaa. Mediassa näitä uutisia käsitellään usein niin, ettei uhkaa tai vallankäyttöä oteta kovinkaan tosissaan. Tällaisia propagandauutisia ovat esimerkiksi Pohjois-Korean uutistoimiston KCNA:n välittämät uutiset ja usein myös Pohjois-Korean viranomaisten lausunnot, jos niille ei löydy muita konkreettisia todisteita. Propagandadiskurssi esiintyy Ilta-Sanomissa 18 ja Helsingin Sanomissa 15 kertaa.

Pohjois-Korealla ei juurikaan ole vallankäytön mahdollisuuksia ulkomaita kohtaan. Omalle kansalle esitetty uho esimerkiksi Yhdysvaltoja kohtaan on pitkälti näytösmäistä ja sillä pyritään kontrolloimaan omaa väestöä. Näin Kim Jong-un esimerkiksi uhosi lokakuussa puolueen vuosipäiväjuhlien yhteydessä pitämässään puheessa:

Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-un piti televisiossa harvinaislaatuisen puheen, jossa hän ilmoitti, että maa on valmis sotaan Yhdysvaltain kanssa.

– Puolueen vallankumouksellinen aseistus tarkoittaa, että olemme valmiita taistelemaan minkälaista sotaa tahansa, mitä Yhdysvaltain imperialistit lietsovat. Olemme valmiita suojelemaan kansaamme ja isänmaamme yllä olevaa sinistä taivasta, diktaattori uhosi. (IS95)

Uutinen, josta lainaus on peräisin, on laskettavissa uhkadiskurssiksi, koska siinä Pohjois-Korean uhittelu otetaan todellisena uhkana. Varsinainen uhkaus on kuitenkin enemmän propagandaa oman maan kansalaisia varten.

5.1.5 Valtion kokoinen vankila

Harva tietää, miltä tuntuu asua Pohjois-Koreassa. Paikallisia ei juuri päästä haastattelemaan, ja turistien ja vierailevien toimittajien puhuttelemat paikalliset keskittyvät usein vain ylistämään johtajiaan ja maataan. Harvoja ikkunoita suljetun maan todellisuuteen ovat loikkarit. Koska Pohjois-Korea on sulkenut rajansa myös omilta kansalaisiltaan, se on pahimmillaan valtion kokoinen vankila, josta paetaan tavoittelemaan parempaa, vapaampaa elämää. Vankidiskurssi esiintyy Ilta-Sanomissa ja Helsingin Sanomissa 12 kertaa molemmissa.

Vankidiskurssissa keskitytään loikkareiden kertomuksiin maan sortavasta järjestelmästä sekä hurjiin pako- ja selviytymistarinoihin. Loikkareiden kertomat tarinat ovat keskenään samankaltaisia, joten niitä on helppo pitää uskottavina. Anoessaan turvapaikkaa Etelä-Koreasta loikkarit joutuvat ensin kuukausia kestäviin kuulusteluihin, joissa heidät yritetään saada kiinni mahdollisesti valheellisista kertomuksista. Kuulustelujen avulla pyritään myös estämään vakoojien pääsy maahan. Ilta-Sanomien kertoo loikkareiden matkasta kohti Etelä-Koreaa huhtikuussa (IS33).

Vankidiskurssissa loikkareiden elämä Pohjois-Koreassa näyttyy näköalattomana ja toivottona. Tarinoissa sivutaan yleensä kurjuus-diskurssia, kun loikkarit kuvailevat elämäänsä entisessä kotimaassaan. Hyvä koulutus ja työpaikka eivät takaa hyvää elämänlaatua:

Hän työskenteli tuolloin lastentarhanopettajana. Vaikka hän oli saanut koulutuksen paikallisessa yliopistossa, palkka oli surkea. Alemman tason nuoret opettajat joutuivat tekemään toista työtä hankkiakseen edes riittävästi ruokaa.

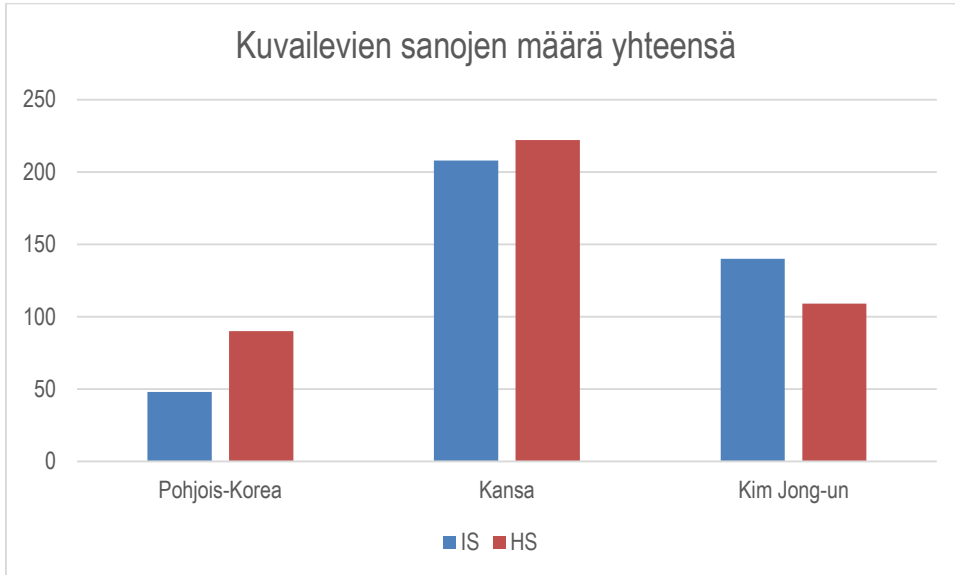
Leestä ja hänen siskostaan tuli lopulta nälkäpakolaisia, kun he päättivät yrittää uutta alkua elämälleen Kiinan kautta vuonna 2008. Matka läpi Kaakkois-Aasian onnistui, ja kuusi kuukautta myöhemmin naiset olivat Soulissa. (IS32)

Joskus Pohjois-Korea vangitsee myös ulkopuolisia, kuten eteläkorealaisen opiskelijan (IS36) ja kanadalaisen pastorin (IS115 ja HS73), jotka maan johdon mukaan syyllistyivät rikoksiin oleskellessaan Pohjois-Koreassa. Pohjois-Korean laissa määritellään rikoksiksi jossain määrin erikoisiakin asioita, ja maa on tunnettu pahamaineisista vankileireistään. Siksi ulkomaalaisen vangitseminen on maailmanlaajuinen uutinen, sillä Pohjois-Korea ei noudata samoja sääntöjä muun maailman kanssa. Paheksomme sitä, kun he vangitsevat ulkomaalaisia, vaikka kyseessä olisikin selvä lainrikkominen.

5.2 Sanavalinnat muokkaavat mielikuvia Pohjois-Koreasta

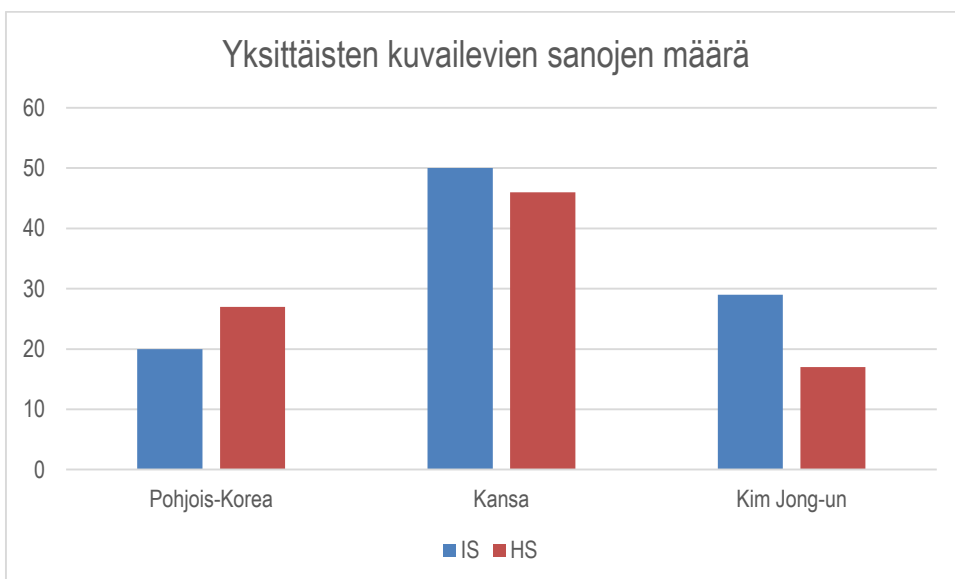
Laajojen diskurssien lisäksi haluan pohtia, miten Pohjois-Koreasta tarkemmin puhutaan. Millaisia sanoja käytetään kuvaamaan Pohjois-Korean valtiota, sen kansaa ja Kim Jong-unia? Millaisia mielikuvia sanavalinnat herättävät, ja mitä niillä halutaan kertoa? Painotetaanko Helsingin Sanomissa eri näkökulmia kuin Ilta-Sanomissa?

Kuva 3 esittää, miten usein Pohjois-Koreaa kuvaillaan lehdissä eri näkökulmista. Kansaa kuvailaan selkeästi eniten, valtiota vähiten. Kuvassa 3 on huomioitu kaikki aineiston kuvailevat sanat.

KUVA 3: Kuvailevien sanojen määrä aineistossa yhteensä.

Kuva 4 esittää yksittäisten kuvailevien sanojen määrää aineistossa, eli sitä, miten monipuolinen lehtien sanavarasto on Pohjois-Koreaa kuvattaessa. Kim Jong-unia kuvattaessa Iltä-Sanomien sanasto on paljon rikkaampaa, kun taas valtiota kuvattaessa Helsingin Sanomat vie niukan voiton. Kansaa kuvaavia sanoja on lähes yhtä monta erilaista kummassakin julkaisussa.

KUVA 4. Yksittäisten kuvailevien sanojen määrä aineistossa.

Seuraavaksi analysoin tarkemmin lehtien tekemiä sanavalintoja ja niiden merkitystä. Se, miten Pohjois-Koreasta puhutaan valtiona, sen kansasta ihmisinä ja Kim Jong-unista valtionpäämiehenä, määrittää meidän mielikuviamme Pohjois-Koreasta.

5.2.1 Kansan roolit uutisissa

Kansalaiset esiintyvät Pohjois-Koreasta kertovissa uutisissa verrattain harvoin. Maan sulkeutuneisuuden vuoksi heitä ei päästä haastattelemaan, ellei kyseessä ole toiseen maahan loikannut pakolainen. Pelkkä pakolaisten haastatteleminen taas luo yksipuolista kuvaa kansasta. On hyvin todennäköistä, että suurin osa kansalaisten oloista tehdyistä huomioista on pitkälti yleistyksiä ja oletuksia. Koska asiasta ei päästä luotettavasti kysymään heiltä itseltään, olemme hyvin yksipuolisen tiedon varassa.

Kun pohjoiskorealaisia on haastateltu omassa maassaan, kyseessä on usein matkaopas tai muu virallinen taho. Pääkaupunki Pjongjang ei ole oivallinen paikka tavata niin sanottua tavallista kansaa, mutta juuri muualle turistia tai toimittajaa ei päästetä. Pjongjangissa asuu maan eliitti ja johdon lähipiiri – siellä asuminen on etuoikeus, joka on ansaittava järkkymättömällä, jopa sukupolvien yli ulottuvalla uskollisuudella.

Loikkaarit, pakolaiset ja turvapaikanhakijat ovat kansalaisille yleisimmin asetettuja rooleja, mikä johtuu suoraan siitä, että suurin osa tavallisia kansalaisia koskevasta tiedosta kulkeutuu rajojen ulkopuolelle loikkarien kautta. Pakolaisten tarinat ovat koskettavia ja ne tuovat humanin näkökulman Pohjois-Korean tilanteeseen, minkä vuoksi heitä haastatellaan myös suomalaisiin lehtiin, kuten Iltasanomat teki matkallaan Etelä-Koreaan.

Huomionarvoista on myös se, että naisista puhutaan huomattavasti useammin kuin miehistä. Uutisten perusteella pohjoiskorealaisten elämästä saa matriarkaalisen kuvan – miesten pitkistä asepalveluksesta johtuen naiset ovat usein perheen pääasiallisia elättäjiä. Lisäksi naiset ovat kunnostautuneet yrittäjinä, useimmiten kauppiaina. Kommunistisen maan on ollut pakko sallia kapitalistinen kauppa jossain määrin. Palstatilaa sai myös Pohjois-Korean päätös naisten pakollisesta asepalveluksesta:

– Viime vuoden lopulla saimme käskyn, että kaikkien ala- ja yläkoulusta valmistuneiden tyttöjen tulee suorittaa pakollinen asepalvelus, sanoi lehdelle tällä viikolla puhunut nimetön lähde Pohjois-Hamgyangin maakunnasta.

Hänen mukaansa alustavia toimenpiteitä on jo tehty ja kutsuntojen on määrä alkaa maaliskuussa. Kutsuntoja tullaan järjestämään kahdesti vuodessa: 17-18-vuotiaille koulusta valmistuneille tytöille maaliskuussa ja sitä vanhemmille työläisille elokuussa.

...

Määräys on lehden mukaan aiheuttanut huolta yhä köyhemmissä oloissa elävissä pohjoiskorealaisissa. Monia mietityttää, miten perheet pärjäävät, jos tyypillisesti perheen elättäneet naiset pakotetaan armeijaan. Lehti kertoo, että useat ovat jo alkaneet lahjoa viranomaisia, jotta heidän tyttärensä säästyisivät kutsunnoilta. (IS12)

Kansalaisten henkilöiminen sukulaisuussuhteiden perusteella on yleistä. Osittain se johtuu loikka-reiden tarinoista, joissa he kertovat sukulaistensa jääneen Pohjois-Koreaan. Lokakuussa 2015 joukko eteläkorealaisia pääsi tapaamaan Korean sodassa rajan taakse jääneitä sukulaisiaan, jolloin perhesuhteilla oli uutisissa suuri painoarvo. En huomionnut tutkimuksessani sukulaissuhteita kuvaavia termejä, sillä ne ovat aina sidonnaisia jutun päähenkilöön, kuten loikkariin tai eteläko-realaiseen sukulaiseen.

Ammatteja kansalaisille annetaan vain harvoin. Yleensä ammatin saa vain eliitin edustaja, kuten virkamies tai tutkija, joita en ole laskenut mukaan tavallisia kansalaisia kuvaaviin sanoihin. Myös sotilaat mainitaan joitakin kertoja, mutta he jäävät kasvottomiksi ja nimettömiksi. Tavallisista kansalaisista saatetaan puhua sellaisin, melko ympäröiväin, termein kuin työntekijä tai työläinen. Myös orjatyöläinen mainitaan. Tarkemmista ammattinimikkeistä opettaja tai lastentarhanopettaja sekä kauppias ja yrittäjä nousevat muita yleisemmiksi. Myös kalastaja nousi ammateissa esille, sillä loppuvuodesta 2015 Japanin rannikolta löytyi pohjoiskoreaalaisten kalastusaluksien hylkyjä.

Helsingin Sanomat käyttää kansalaisten kuvailemiseen 45:tä erilaista henkilöivää termiä, jotka kuvaavat sukupuolta, sosiaalista statusta, ikää, ammattia tai uskontoa. Ilta-Sanomilla vastaava luku on vain hieman suurempi, 49 erilaista termiä. Helsingin Sanomat käyttää näitä sanoja 221 kertaa, Ilta-Sanomien 207. Koska aineistossani on huomattavasti enemmän Ilta-Sanomien kuin Helsingin Sanomien juttuja, tästä voi päätellä, että kansa on Helsingin Sanomien jutuissa enemmän ja useammin läsnä, vaikkakin toisinaan pelkkänä nopeana mainintana sivulauseessa.

Erityisesti Helsingin Sanomat kuvaa usein kansalaisten kokemaa nälänhätää tai muuta kärsimystä. Sellaiset sanat kuten *nälänhädästä* tai *nälästä kärsivä* tai *aliravittu* esiintyvät sen uutisissa moninkertaisesti enemmän kuin Ilta-Sanomissa. Myös jyrkempi kuvaus *nälkään kuollut* tai *nälänhädän tappama* esiintyy Ilta-Sanomissa vain kerran, mutta Helsingin Sanomissa viidesti. Helsingin Sanomien uutisissa esiintyy myös sellaisia termejä kuin *valtakoneistoa ylläpitävä* ja *hallinnosta riippuvainen*, jotka kuvaavat kansan alisteisessa suhteessa vallanpitäjiin.

Vaikka Pohjos-Korea tunnetaan pahamaineisista vankileireistään, vankeja vilahtaa uutisten sanastossa varsin harvoin. Yleensä kyseessä on loikkari, joka on onnistunut pakenemaan leiriltä. Eräessä jutussa on myös siteerattu loikanneen vankileirin johtajan haastattelua. Johtaja kuuluu tietynlaiseen eliittiin verrattuna muuhun kansaan, mutta ei kuitenkaan ole hierarkiassa yhtä korkealla kuin Pjongjangissa asuvat virkamiehet.

Pjongjangissa lokakuussa 2015 käynyt Helsingin Sanomien kirjeenvaihtaja havaitsi matkallaan sen, mikä monelta uutisia lukiessa unohtuu:

Uutisista piirtyy kuva absurdista maasta, joka elää omassa todellisuudessaan.

Kuva on tosi, mutta uutisten alle helposti peittyä, että Pohjois-Koreassa asuu samanlaisia ihmisiä kuin muuallakin.

Heitä on noin neljä kertaa niin paljon kuin suomalaisia. Vaikka heillä on oma, paljolti ulkomaailmasta eristetty todellisuutensa, pohjoiskorealainen ajattelee ja tuntee kuten normaali ihminen.

Hän haluaa tienata toimeentulon ja olla läheistensä kanssa. Hän suuttuu ja ihasuu. Jos hänelle on ystävällinen ja rehellinen, hänkin pyrkii olemaan.

Pohjoiskorealaiset näyttävät harvoin ihmisinä, koska heitä on vaikea tavata. (HS61)

Niin absurdilta kuin tuntuukin korostaa pohjoiskorealaisten inhimillisyyttä, se on varmasti tarpeen. Uutisissa heidät mahdutetaan yleensä pakolaisen suppeaan rooliin tai esitetään johdolle alisteisena massana, vaikka todellisuudessa Pohjois-Koreasta löytyy samanlainen ihmisten kirjo kuin esimerkiksi Suomesta. Kansalaisten esiintuminen on tärkeää, koska se muistuttaa meitä siitä, ettei Pohjois-Korea ole pelkkä pitkäksi venynyt vitsi, vaan miljoonien ihmisten todellista arkea.

5.2.2 Kim Jong-un, diktaattori ja johtaja

Kim Jong-un nousi Pohjois-Korean diktaattoriksi isänsä kuoltua vuonna 2011. Sukunsa kolmas valtionjohtaja nousi valtaan huomattavan nuorena, erityisesti verrattuna isäänsä Kim Jong-iliin, joka peri vallan vasta yli 50-vuotiaana. Hänen tarkka ikänsä ei ole tiedossa, mutta hänen on oletettu syntyneen vuonna 1983.

Nuoruus näkyy uutisissa. Kim Jong-unia kuvataan usein nuoreksi ja kokemattomaksi johtajaksi, jolla on vielä paljon tehtävänä vahvistaakseen asemaansa kansan suosikkina. Kimiä kutsutaan myös ihmelapseksi, kun uutisoidaan Pohjois-Korean uudesta oppiaineesta, jossa lapsille kuvataan uuden johtajan ”vallankumouksellista” henkilöhistoriaa. *Ilme* sanana viittaa tietysti johonkin yliluonnolliseen ja uskomattomaan, mitä Kimin suvusta kerrotut tarinat perinteisesti ovatkin. Tyypilliselle länsimaalaiselle nämä ihmeteot näyttävät lähinnä huvittavina.

Uudessa oppiaineessa kerrotut Kimin ihmeteot ovat linjassa hänen perhehistoriansa kanssa. Kimin isään, edesmenneeseen Kim Jong-iliin on liitetty samanlaisia myyttisiä tarinoita. Niiden mukaan hän oppi kävelemään kolmeviikkoisena ja puhui sujuvasti kolmekuuisena. Hänen on kerrottu myös säveltäneen kahdessa vuodessa kuusi oopperaa, suunnitelleen pääkaupunki Pjongjangin Juche-tornin, toimineen hävittäjälentäjänä ja lyövän tavallisesti kolmesta neljään hole-in-onea yhdellä golf-kierroksella.

Valitettavasti kukaan ulkopuolinen ei ole pystynyt Kimin suvun ihmetekojä todistamaan. Niin on myös Kim Jong-unin ihmelapsuuden kanssa. Kim kasvoi salassa julkisuudelta ja ilmestyi maailman tietoon oikeastaan vasta 2011, kun hänestä tuli isänsä jälkeen Pohjois-Korean johtaja. (IS28)

Pohjois-Korean Kim Jong-un -propagandalle myös irvaillaan suoraan, kun Kimin kiipeämistä Paektu-vuorelle kuvaillaan ”uroteoksi”, mutta samalla todetaan, että tapahtuman aitoudesta ei ole mitään takeita. Kaiken lisäksi Kim esiintyy vuorenhuipulla tavallisessa talvipalstoossa ja avopäin (IS29). Toisessa jutussa kerrotaan Kimin hallinnossaan suorittamista puhdistuksista, ja häntä kutsutaan ”suureksi johtajaksi”, lainausmerkein, kuin alleviivaten sitä, ettei todellisen suuren johtajan tarvitsisi turvautua puhdistuksiin korostaakseen omaa valtaansa (IS34).

Kun kuvaillaan Kim Jong-unin reaktioita esimerkiksi uuden henkilökohtaisen lentokoneen valmistamiseen tai ohjuskokeisiin, uutisissa vilahtelevat sellaiset sanat kuin *riemastunut*, *innokas*, *ylpeä*

ja *mairea*. On vaikea kuvitella samanlaisia sanoja käytettäväksi muista valtionjohtajista. Tarkoituksena vaikuttaa olevan Kim Jong-unin ja hänen johtamansa diktatuurin pilkkaaminen. Hänen tunnetilojaan luetaan propagandavideoista ja -videoista, ja niitä vähätellään lapsenikäisillä, tunteita kuvaavilla ilmaisuilla.

Ylpeä Kim Jong-un pelottelee maailmaa nyt Pohjois-Korean vaarallisimmalla aseella. (IS43)

Johtajan ilme Korean television julkaisemissa kuvissa on *mairea*, mistä voi päätellä ohjuskokeen sujuneen odotetusti ja Kimin olevan edelleen tukevasti vallankahvassa. (IS41)

Ilmaisut liittyvät mielestäni Kim Jong-unin nuoruuteen ja kokemattomuuteen. Propagandakuvien perusteella hän eroaa kehonkieleltään selvästi isästään Kim Jong-ilistä, johon häntä varmasti verrataan. Kim Jong-il tuli tunnetuksi huvittavankin vakavaimmeisenä johtajan, joka pukeutui mielellään armeijan univormuun. Kim-dynastian aloittaja Kim Il-sung puolestaan kuvattiin Pohjois-Korean vastineena Neuvostoliiton Stalinille, lasten ystävänä ja koko kansan auttajana. Heihin verrattuna Kim Jong-un on eittämättä nuoruuden innokas, nauravainen ja jopa lupsakka, vaikka teot puhuvatkin tätä kuvaa vastaan.

Kimin nuoruutta korostaa myös se, että hänestä puhutaan uutisissa toisinaan *Kim Jong-ilin poikana* tai *Kim Il-sungin pojanpoikana*. Kuvailulla halutaan myös tuoda esiin Pohjois-Korean patriarkaalista vallanperimystä. Nuoruudesta kertoo myös se, että välillä Kim Jong-unin uhittelu on tulkittu jopa huomionkiipeydeksi:

CNN:n haastatteleman entisen Yhdysvaltain armeijan kenraaliluutnantti Mark Hertlingin mukaan Pohjois-Korea uhoaa koska se haluaa huomiota.

– Pohjois-Korean nuori johtaja haluaa vain päästä Yhdysvaltain tutkaan. Tällä hetkellä meidän huomiomme kohdistuu Isisiin, Arabian niemimaan al-Qaidaan, Venäjään ja Ukrainaan. Kim Jong-un haluaa tulla huomioituksi hänkin, Hertling sanoi. (IS74)

Ulkoisiin seikkoihin, kuten Kim Jong-unin painoon, kiinnitetään uutisissa yllättävän paljon huomiota. Monissa Helsingin Sanomien uutisissa on kuvituksena video, jonka selite on joka kerta sama: "*Pohjois-Korean kolmekymppisestä diktaattorista tiedetään vain vähän. Kim Jong-un kärsii lihavuudesta ja diabeteksesta.*" Siihen on valittu neljä yleistä kuvailua eli nuoruus, yksinvaltiaan rooli, ylipaino ja

terveysongelmat. Ilta-Sanomat teki toukokuussa 2015 kaksi pitkäköö juttua, jotka pyörivät yksistään Kim Jong-unin fyysisen olemuksen ympärillä.

Jos Pohjois-Korean julkaisemat kuvat ovat aitoja, maan Suuren johtajan Suuri seuraaja Kim Jong-un on nyt entistäkin suurempi.

Pohjois-Korean diktaattori Kim Jong-un ei näytä pyrkivän tiukkaan kesäkollin kuntoon, vaan hän näyttää nautiskelevan kissanpäivistä ihan muuten vain. (IS53)

Ruoka-osioon sijoitetussa jatkojutussa kuvaillaan tarkemmin sekä Kim Jong-unin painoa että ruokailutottumuksia.

Ruoan ja juoman intohimoinen ahminen näkyy diktaattorin lanteilla.

Daily Mailin ja Fine Dining Loversin mukaan Pohjois-Korean diktaattori, entinen keittiömestari Kim Jong-unin on paljastanut todelliseksi herkkusuuksi. Ylenpalttinen ja massiivinen ruokahalu on johtanut myös massiiviseen painonnousuun. (IS54)

Mysteriksi jää vain se, miksi Kim Jong-unia pitäisi pilkata hänen painonsa vuoksi, kun häntä voisi aivan yhtä hyvin pilkata vakavien ihmisoikeusloukkauksien ja perusteettomien teloitusten vuoksi. Ehkä fyysisillä ominaisuuksilla vitsaileminen laskee johtajan alas korokkeeltaan, lähemmäksi ketä tahansa meistä. Se on silti auttamatta sivuseikka maailmanpolitiikan näyttämöllä. Terveysongelmillä sentään voi olla todellista merkitystä, sillä Kim Jong-un voisi joutua siirtymään sivuun johtajan roolistaan heikkenevän terveytensä vuoksi.

Uutisissa on huomattavissa kuvio, jossa Kim Jong-unia kutsutaan johtajaksi, kun kyseessä on melko vähäpätöinen uutinen, esimerkiksi Pohjois-Korean oma propaganda. Kun taas puhutaan vallankäytöstä, esimerkiksi virkamiesten teloituksista, termi diktaattori on käytössä useammin, kuten käy ilmi seuraavasti peräkkäisistä Helsingin Sanomien jutuista:

Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-un on kiivennyt maan korkeimman vuoren huipulle, kertoo Pohjois-Korean valtiollinen uutistoimisto. (HS20)

Pohjois-Korean diktaattorin Kim Jong-unin kerrotaan taas teloituttaneen vastustajiaan. (HS21)

Kuvio ei toistu säännöllisesti jokaisessa uutisessa, mutta silti huomattavan usein, erityisesti Helsingin Sanomissa. Sanoina *johtaja* ja *diktaattori* ovatkin merkittävästi erilaiset. Johtaja voi olla niin itsevaltiainen kuin demokraattisesti valittu presidentti tai vaikkapa yrityksen johtaja. Diktaattori-termissä tätä tulkinnanvaraa ei ole. Yksinvaltiainen harvoin kuvailee itseään diktaattoriksi, nimikkeen antaa yleensä joku ulkopuolinen, kuten vieraan valtion media.

Johtajan ja diktaattorin lisäksi myös sanat *hallitsija*, *yllin johtaja* ja *valtionpäämies* esiintyvät aineistossa, mutta selvästi harvemmin. Ilta-Sanomissa sanavalinnat vaikuttavat huomattavasti sattumanvaraisemmilta kuin Helsingin Sanomissa. Ilta-Sanomien uutista jää kuva, että sanoja *johtaja*, *diktaattori* ja *hallitsija* käytetään vain toistensa synonyymeina, ei kantaaottavasti.

5.2.3 Sulkeutunut kommunistinen diktatuuri

Kim Jong-uniin ja kansalaisiin verrattuna Pohjois-Koreaa kuvaillaan valtiona uutisissa vain harvoin. Ilta-Sanomien ja Helsingin Sanomien välillä on suuri ero, sillä Ilta-Sanomissa Pohjois-Koreaan kuvaillaan vain 48 kertaa. Helsingin Sanomissa luku lähes kaksinkertaistuu, 90 kuvailua. Helsingin Sanomissa Pohjois-Koreaa kutsutaan *diktatuuriksi* 30 kertaa, Ilta-Sanomissa vain kuudesti.

Helsingin Sanomat toistaa kurjuuden diskurssia myös valtion kuvailuissa. Kansaa kuvattiin *nälkää näkeväksi* Helsingin Sanomien uutisissa, valtiota puolestaan kuvataan *köyhäksi* tai *rutiköyhäksi* seitsemän kertaa. Ilta-Sanomissa köyhyys nostetaan esille vain kerran. Myös maan kommunismi nousee Helsingin Sanomissa esille Ilta-Sanomista useammin.

Pohjois-Korea on yksi maailman köyhimmistä maista, eikä se ole selvinnyt ilman kansainvälistä ruoka-apua. 1990-luvun nälkävuosina nälkään kuoli arviolta kaksi miljoonaa kansalaista. (HS15)

Kimin sukudynastia on hallinnut rutiköyhää ja eristäytynyttä diktatuuria yli kuusi vuosikymmentä. Kyseessä on militaristinen hirmuhallinto, joka pohjautuu johtajan persoonallisuuskulttiin ja toisinajattelijoiden järjestelmälliseen vainoon. (HS42)

Kunnianhimosta ei iskulauseiden kirjoittajia ainakaan voi syyttää.

Konkurssikypsässä maassa, jonka infrastruktuuri on Neuvostoliiton ajoilta ja jossa kansalaiset näkevät nälkää, suunnitellaan iskulauseiden mukaan muun muassa maailmanluokan brändituotteita, "informaatioteknologiaan perustuvia nopeusjunia" sekä arkkitehtuuria, josta ei tule lainkaan hiilidioksidipäästöjä ja joka on energiaomavaraista. (HS8)

Molemmissa lehdissä Pohjois-Koreaa kuvaillaan sanoilla sulkeutunut tai suljettu. Molemmat sanat ovat käytössä, vaikka niillä on pieni merkitysero. *Sulkeutunut* viittaa omaehtoiseen sulkeutumiseen, itseensä käpertymiseen, kun taas *suljetusta* tulee mieleen jonkin ulkopuolisen tekemä ulossulkeminen. Sinänsä molemmat sanat ovat käyttökelpoisia Pohjois-Koreasta puhuttaessa, sillä maa on sulkenut itse itsensä, mutta myös ulkomaat ovat pakotteilla sulkeneet sen omien yhteisöjensä ulkopuolelle. Samalla tavalla aineistossa käytetään myös sanoja *eristäytynyt* ja *eristetty*, mutta huomattavasti harvemmin.

Helsingin Sanomissa esiintyy myös sellaisia jyrkkiä sanavalintoja kuin *kummajaisvaltio*, *kansainvälinen erakko*, *absurdi*, *totalitaarinen* ja *hirnuhallinto*. Ilta-Sanomien käyttämä kieli on huomattavasti neutraalimpaa, ja Pohjois-Koreaa kuvataan esimerkiksi Etelä-Korean rajanaapuriksi ja ydinasevaltioksi. Jyrkempää kuvailua Ilta-Sanomissa edustavat sellaiset sanat kuin *hirnuhallinto* ja *tyrannivaltio*.

Helsingin Sanomat muistutti lukijaansa siitä, että pohjoiskorealaiset ovat tavallisia ihmisiä. Ilta-Sanomien juttu puolestaan muistuttaa siitä, että myös maana Pohjois-Korea on todellinen, oikeasti olemassa oleva paikka.

– Se ei ole pahvinen elokuvaalavaste, se on todellinen paikka – ihmisillä on heidän elämänsä, he nousevat ylös sängystä ja menevät töihin, kuvailee valokuvaaja David Guttenfelder Pohjois-Koreaa National Geographic -sivustolla. (IS91)

Erityisesti Ilta-Sanomissa Pohjois-Koreasta maalautuu valtiona hyvin kapea kuva. Kuvailujen perusteella kuva on myös neutraali. Pelkkien kuvailujen perusteella Pohjois-Korea on kuin mikä tahansa muukin maailman valtio, ei yksinvaltainen, kommunistinen tai ihmisoikeuksia sortava.

Pohjois-Korea on stalinistinen, kommunistinen valtio, mutta siitä tekee erikoisen sen oma juche-ideologia, jota maan perustaja Kim Il-sung alkoi tehdä tunnetuksi vuonna 1955 (Martin 2004, s. 111). Juchesta puhutaan uutisissa hyvin vähän. Pohjois-Korea on joutunut joustamaan monista

kommunistisista periaatteistaan nälänhädän ja köyhyyden vuoksi, mutta ideologiana juche elää yhä. Juche tarkoittaa omavaraisuutta. Ideologiassa pyritään siihen, että Pohjois-Korea olisi riippumaton muista maista ja voisi esimerkiksi viljellä oman ravintonsa, joka jaettaisiin kansan kesken tasan. Ideologia on ollut alusta asti epärealistinen, koska Pohjois-Korea on saanut paljon taloudellista tukea liittolaisiltaan Neuvostoliitolta ja Kiinalta.

Juchen avaaminen uutisissa voi olla monimutkaista, sillä ideologia on ainutlaatuinen, eikä sille löydy suoraa vertausta omasta kulttuuristamme. Se voi kuitenkin määritellä Pohjois-Korean politiikkaa enemmän kuin me läntisessä maailmassa ymmärrämme. Sen avaamiselle olisi perusteita erityisesti kurjuudesta kertovissa uutisissa, sillä juchella on ollut osansa kurjuuden syntymiseen.

Pohjois-Korean nälänhätä alkoi 1990-luvun puolivälissä, kun tulvat tuhosivat ison osan sadosta ja vuoren rinteisiin rakennetuista terassiviljelmistä. 1970-luvulla myös kommunistisessa Kiinassa kärsittiin pahasta ruokapulasta, mutta siellä ongelma ratkaistiin luopumalla suurista valtion omistamista viljelmistä ja siirtymällä pieniin, yksityisessä omistuksessa oleviin viljelmiin. (Lankov 2007, 307–308.) Jääräpäinen usko juche-ideologiaan voi olla yksi syy siihen, miksi Pohjois-Korea ei ole suostunut seuraamaan Kiinan mallia nälänhäädästä selvitäkseen. Pohjois-Korea on ainoa maailman ainoa maa, jossa valtio takavarikoi koko sadon viljelijöiltä ja jakaa sen kansan kesken (Demick 2010, 67).

6 POHDINTA

Diskurssianalyysin tarkoitus ei ole tuottaa absoluuttisia vastauksia, vaan antaa yhdenlainen kuva todellisuudesta. Tässä opinnäytetyössä analysoimani todellisuus on se, joka rakentuu Ilta-Sanomien ja Helsingin Sanomien uutisten lukijalle.

Journalismin avaama ikkuna maailmaan on väistämättä kapea. Pohjois-Koreaa käsitteleviä uutisia riivaa lähes jatkuvasti kontekstin puute. Kun konfliktin taustoja ei avata uutisissa, täyden kuvan tapahtumista saa vain se, jolla on tarpeeksi tietoa alueen historiasta ennestään. Sellaiselle lukijalle, joka ei esimerkiksi ole perehtynyt aiheita koskevaan kirjallisuuteen, Korean niemimaan tilanne jää pintapuoliseksi. Yhteen uutiseen ei voi mahduttaa kaikkea, mutta viitekehysten toistuva puuttuminen tarkoittaa sitä, etteivät tapahtumat avaudu kaikille lukijoille läheskään samalla tavalla.

Helsingin Sanomissa viitekehystä avataan huomattavasti Ilta-Sanomia enemmän, mutta ei läheskään jokaisessa jutussa. Kun Pohjois-Korean valtaapitävä puolue juhli merkkipäiviään syksyllä 2015, Helsingin Sanomat julkaisi aiheesta suppeita, mutta tarpeellisia aikajanoja ja historiaa pikakelaavan videon, jonka myös Ilta-Sanomien jakoi omissa uutisissaan. Huomionarvoista uutisissa on myös se, että juče-ideologia jää lähes täysin vaille huomiota, eikä sen merkitystä Pohjois-Korean nykytilaan avata.

Suomalaisissa uutisissa Pohjois-Koreasta rakentuva kuva on kuin pahvinen kulissi. Noin 25 miljoonaa kansalaista kutistuvat loikkareiksi ja kasvottomiksi työntekijöiksi. Nauravaisena propagandakuvissa esiintyvä diktaattori Kim Jong-un lihoi kuva kivalta, ja tämä seikka nousee Suomessa uutisiin väkivaltaisten puhdistusten rinnalle. Valtiona Pohjois-Korea on suljettu ja salaperäinen, mystinen Kaukoidän Neuvostoliitto, jollaisena se varmasti tulee pysymäänkin, sillä muutosta ei ole näköpiirissä. Kukaan ei todella haasta Pohjois-Koreaa, vaan se on suljettu mellastamaan keskenään rajojensa sisäpuolella kuin kuriton lapsi.

Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien välinen ero korostuu uutisissa käytetyssä kielessä. Helsingin Sanomissa kuvaillaan kansaa, Kim Jong-unia ja Pohjois-Korean valtiota huomattavasti enemmän kuin Ilta-Sanomissa, ja maan epäkohdat nousevat kuvailun kohteeksi useammin. Kansalaisista puhuttaessa epäkohdat tarkoittavat nälänhätää ja valtiosta puhuttaessa köyhyyttä.

Ero näkyy myös siinä, että eriarvoisuuden diskurssi, jossa verrataan eliitin ja kansalaisten oloja esiintyy molemmissa, mutta pelkkä kurjuuden diskurssi ilman vertailua vain Helsingin Sanomissa.

Tuloksista selviää, millaisia asioita lehdet korostavat uutisissaan. Helsingin Sanomissa kaksi eniten esiintyvää diskurssia ovat propaganda ja vallankäyttö, Ilta-Sanomissa uhka ja salaperäisyys. Helsingin Sanomissa salaperäisyys on vasta viidenneksi yleisin diskurssi, mistä voi päätellä, että Ilta-Sanomien tekee Pohjois-Koreasta useammin tirkistelyjuttuja maan arkeen. Salaperäisyyden diskurssissa haetaan myös eksotiikkaa Pohjois-Korean arkipäivästä.

Uhka ja vallankäyttö ovat lähes yhtä yleisiä diskursseja molemmissa julkaisuissa, mutta propagandadiskurssi on Helsingin Sanomissa huomattavasti yleisempi. Ero voi johtua siitä, että Helsingin Sanomissa Pohjois-Korean omasta uutistoimistosta kantautuvat uutiset uutisoidaan nimenomaan propagandana, ei tosissaan otettavana uhkana.

Silmiinpistävää aineistossa on se, että Pohjois-Koreaan suhtaudutaan toisinaan kuin pitkään, mutta yhä hauskuuttavaan vitsiin. Ulkomaan uutisissa Pohjois-Korea esiintyy huomattavan tiheästi, ottaen huomioon sen maantieteellisen sijainnin länsimaiden ulkopuolella, ja siihen on syynsä. Omien huomioideni perusteella Pohjois-Korea aiheuttaa monissa lukijoissa uteliaisuutta ja huvittuneisuutta. Maan propaganda on lennokasta ja siitä saa takuulla uutisia aikaan myös muuten hitaana uutispäivänä.

Ilta-Sanomien uutisissa on usein odotetusti kevyempi ja jopa humoristinen ote verrattuna Helsingin Sanomiin. Erityisesti huomiota herättävät Kim Jong-unin fyysistä olemusta ruotivat jutut, joissa sanoja ei säästellä. Ilta-Sanomien ei kuitenkaan suuntaa samaa huomiota kansalaisten kärsimyksiin tai muihin maan epäkohtiin.

Pitäisikö Pohjois-Koreaa käsitellä huumorin kautta? Pitäisikö diktaattorille ja hänen viljelemälleen propagandalle nauraa? Olisi helppo sanoa, että silloin kaikki voittavat – lehdet saavat lukijoita ja lukijat viihdykettä. Häviäjäksi jää Pohjois-Korean kansa, joka on hylätty diktatuurin armoille. Lehdet julkaisevat loikkareiden sankari- ja selviytymistarinoita, mutta sysäävät marginaaliin nälänhätään ja vankileireille kuolleet. Uutisissa avataan vain harvoin sitä, mitä maan valvova järjestelmä toimii. Lukijan on helppo ihmetellä, miten Pohjois-Korean huimat propagandaväitteet menevät kansalle läpi, jos hän ei tiedä, miksi kansalla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin uskoa.

Ajatusleikki. Oletetaan, että lukija seuraa Pohjois-Korean tapahtumia yksistään Helsingin Sanomista tai Ilta-Sanomista, lukematta aiheesta kirjoja tai muuten tutustumatta siihen syvemmin. Millainen kuva hänelle uutisten perusteella jää? Ainakin hyvin erilainen riippuen siitä, kumpaa julkaisua hän lukee. Koska Ilta-Sanomissa ei juurikaan avata Pohjois-Koreaan liittyvää viitekehystä, maasta voi jäädä hyvin pintapuolinen kuva.

Lukiessani Ilta-Sanomien uutisia minusta tuntuu siltä, että toimittajat olettavat lukijoilla jo olevan tietyt perustiedot Pohjois-Koreasta ennen uutisen avaamista. Siksi lukijalle ei tarvitse kertoa, että Pohjois-Korea on suljettu kommunistinen diktatuuri tai että sen kansalaiset kärsivät nälänhädästä ja köyhyydestä. Moni lukija voi tietääkin nämä asiat, mutta harvempi tietää, *miksi* näin on.

Helsingin Sanomien lukija saa ainakin jonkinlaisen käsityksen siitä, millaisesta maasta on kyse. Myös aikajanat ja taustoitukset auttavat ymmärtämään sitä, mikä Pohjois-Korea on ja miten nykytilaan on päädytty. Vaikka Helsingin Sanomien kuvailu on toisinaan mielestäni jopa ylitseampuvan jyrkkäsanaista, ei diktatuuria ole tarkoitukseen käsitellä silkkihansikkain. Ilta-Sanomien neutraalimpi kielenkäyttö voi jopa luoda kuvaa siitä, että valtiona Pohjois-Korea on vain yksi muista, vaikka todellisuudessa se poikkeaa radikaalisti mistä tahansa muusta maasta.

Pohjois-Korea on monimutkainen maa, jonka selkeyttäminen journalismin keinoin on vaikeaa. Amerikkalainen journalisti, Los Angeles Times -lehden Soulin kirjeenvaihtaja Barbara Demick kirjoitti loikkareiden haastatteluista kirjan *Nothing to Envy: Real Lives in North Korea* (suom. *Suljettu maa: Elämää Pohjois-Koreassa*). Kirjansa alkutekstissä hän valottaa Pohjois-Korea -journalismin vaikeutta: Demick oli päässyt vierailemaan Pjongjangiin, mutta todennut raportoinnin mahdottomaksi. Pohjoiskorealainen opas kulki hänen kannoillaan kuin varjo, varmistamassa ettei hän puhuis kenen tahansa kanssa. Matka kulki samaa reittiä kuin turisteilla, monumentilta toiselle. Vasta Demickin haastattellessa loikkareita Etelä-Koreassa todellinen kuva Pohjois-Koreasta alkoi hahmottua. (Demick 2010, 1–2.)

Perinteisen uutisjournalismin on jo kauan puhuttu olevan kriisissä. Päänvaivaa aiheuttaa internet, jonka sisällöt ovat pitkälti ilmaisia ja joka tavoittaa suuremman määrän ihmisiä kuin esimerkiksi painettu lehti. Lehtien tilausmäärät ovat vähentyneet ja myös mainosmyynti on siirtynyt osittain verkkoon. Internet on lisäksi nopea. Tieto välittyy jopa reaaliaikaisesti ja sitä on yleensä paljon.

Lisäksi kuka tahansa voi olla julkaisija, pitää omaa blogia tai ruohonjuuritason uutispalvelua. Toimittajilta on tällä tavoin viety portinvartijan asema. (Vehkoo 2011, 12.) En paneudu pohdinnassani journalismin kriisiin kovinkaan laajasti, mutta muutama seikka on oleellista mainita.

Kirjassaan *Painokoneet seis! Kertomuksia uuden journalismin ajasta* toimittaja Johanna Vehkoo kirjoittaa, että perinteinen media voi kilpailla internetin tarjoaman runsauden kanssa vain laadulla. Se tarkoittaisi laajempia ja paremmin taustoitettuja juttuja, joista vastaanottava yleisö voisi olla halukas jopa maksamaan. (Vehkoo 2011, 213.) Utismediaa vaivaa määrällä kilpailun lisäksi se, mistä kerroin aiemmin tässä opinnäytetyössä Ian Heargreavesin kirjoittaneen. Kiinnostavat aiheet myyvät irtonumeroita, vähemmän kiinnostavat eivät. Jos aiheet valitaan vain sen mukaan mikä myy, luodaan perspektiiviharha, jossa paljon tärkeitä asioita jää vaille huomiota ja vähäpätöisemmät, mutta uteliaisuutta herättävät asiat korostuvat.

Miten media sitten voisi parantaa esimerkiksi Pohjois-Koreaa koskevaa uutisointia? Missä määrin sen tulisi selittää yleisölleen tapahtumien taustoja? Utismedia ei voi olla loputon tietopankki, joten johonkin täytyy vetää raja. Helsingin Sanomissa taustat avautuvat mielestäni niin hyvin kuin lyhyissä uutisjutuissa vain on mahdollista. Kun Pohjois-Korea viipyy uutisissa pitempään esimerkiksi jonkin jatkuvan konfliktin vuoksi, Helsingin Sanomat julkaisee myös taustoittavia juttuja, joissa käydään läpi alueen historiaa tiiviissä muodossa. Miellän tämän Vehkoon peräänkuuluttamaksi laaduksi. Kun aiheesta uutisoidaan paljon, myös sen taustoja aletaan avata enemmän.

Helsingin Sanomien tapa kertoa uutisjutuissaan edes muutaman lauseen verran taustoja Pohjois-Koreasta helpottaa avaamaan viitekehystä. Kaipaisin samaa tapaa myös Ilta-Sanomien uutisiin. Ulkomaanuutiset muokkaavat mielikuviamme maailmasta. Toimittajan täytyy muistaa, että hänellä itsellään voi olla käsittelemästään aiheesta huomattavasti laajemmat tiedot kuin lukijalla. Avamalla viitekehystä ja tarjoamalla lisätietoa hän tekee lukijalle palveluksen ja venyttää maailmankuvaa laajemmaksi ja rikkaammaksi.

LÄHTEET

Connor, Mary E. 2002. The Koreas: A Global Studies Handbook. USA: ABC-Clio.

Demick, Barbara 2009. Nothing to Envy: Real Lives Lives in North Korea. Iso-Britannia: CPI Book-marque.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 6. painos. Tampere: Vastapaino.

Fairclough, Norman 1995. Miten media puhuu. Suom. Virpi Blom & Kaarina Hazard. Tampere: Vastapaino

Hargreaves, Ian 2000. Is There a Future for Foreign News? Historical Journal of Film, Radio and Television, March 2000, 1.

Hickey, Michael 1999. The Korean War: The West Confronts Communism 1950-1953. Iso-Britannia: University Press, Cambridge.

Himmelboim, Itai, Chang, Tsan-Kuo & McCreery, Stephen 2010. International Network of Foreign News Coverage: Old Global Hierachies in a New Online World. Journalism & Mass Communication Quarterly Vol. 87, No. 2, Summer 2010.

HS.fi 2015. 8 metropolia, 8 lempipaikkaa – HS:n kirjeenvaihtajat paljastavat suosikkinsa. <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1305930126477> (viitattu 4.4.2016)

Huotari, Tauno-Olavi 2000. Erakkovaltakunnasta talousihmeeseen teoksessa Korea: Kolme ovea tiikerin valtakuntaan. Helsinki: Gaudeamus.

Huovila, Tapani 2005. Toimittaja – Tiedon etsijä ja vaikuttaja. Helsinki: WSOY.s

Jacobson, Linda & Sarvimäki, Marja 2001. Perinteen taika: Nykyaika Kiinassa, Etelä-Koreassa ja Japanissa. Juva: WSOY.

Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 1993. Diskurssianalyysin aakkoset. 3. painos. Tampere: Vastapaino.

Kurki, Kristian 2011. Korea valtapolitiikan puristuksessa teoksessa Lohikäärme, tiikeri ja krysanteemi: Johdatus Itä-Aasian yhteiskuntiin. Turku: Suomen yliopistopaino.

Lankov, Andrei 2007. North of the DMZ: Essays on Daily Life in North Korea. Yhdysvallat: McFarland & Company.

Martin, Bradley K. 2004. Under the Loving Care of the Fatherly Leader: North Korea and the Kim Dynasty. New York: St. Martin's Press.

Uskali, Turo 2007. Ulkomaanuutisten uusi maailma. Tampere: Vastapaino.

Vehkoo, Johanna 2011. Painokoneet seis! Kertomuksia uuden journalismin ajasta. Jyväskylä: Bookwell Oy.

ILTA-SANOMIEN POHJOIS-KOREAA KÄSITTELEVÄT UUTISET VUODELTA 2015 AIKAJÄRJESTYKSESSÄ SEKÄ NIIDEN KATEGORIAT JA DISKURSSIT

1	1.1.	Kim Jong-unilta kädenojennus Etelä-Korealle - sanoo olevansa valmis tapaamiseen	Uutinen	Propaganda
2	2.1.	USA lätkäisi uusia pakotteita Pohjois-Korealle - syynä Sonyyn kohdistunut hakkerointi	Uutinen	Vallankäyttö
3	3.1.	Obama Pohjois-Korean pakotteista: "Jatkuva uhka kansalliselle turvallisuudelle"	Uutinen	Vallankäyttö
4	4.1.	Pohjois-Korea tyrmäsi pakotteet: Vihamielisen politiikan tuote	Uutinen	Propaganda
5	6.1.	Etelä-Korea: Pohjois-Korealla luultua suurempi kyberarmeija	Uutinen	Uhka
6	18.1.	Pohjois-Korean vankileiriltä paennut tunnusti valehdelleensa - kertoi paosta kirjassaan	Uutinen	Salap.
7	19.1.	USA syytti Pohjois-Koreaa Sony-iskusta poikkeuksellisen nopeasti - syy selvisi	Uutinen	Uhka
8	22.1.	Hurja väite: Pakeniko teinipoika Pohjois-Koreasta Suomen kautta Ruotsiin?	Uutinen	Vanki
9	26.1.	Satelliittikuvat paljastavat eliitin huvittelupaikat ja Kim Jong-unin palatsit Pohjois-Koreassa	Uutinen	Eriarvoisuus
10	28.1.	Kim Jong-un saapuu juhlimaan Putinin kanssa Voitonpäivää	Uutinen	Salap.
11	30.1.	Satelliittikuvat herättivät epäilykset: Suunnitteleeko Pohjois-Korea suljetun ydinreaktorin käynnistämistä?	Uutinen	Uhka
12	31.1.	Pohjois-Korea laittaa naisetkin armeijaan	Uutinen	Vallankäyttö
13	16.2.	Nyt on kaikki nähty! Kuviuuintia Pohjois-Koreassa	Uutinen	Salap.
14	17.2.	Kim Jong-un sai oman luksuslentokoneen - Tällainen on "Air Force Un"	Uutinen	Propaganda
15	25.2.	Asiantuntija: Pohjois-Korea saattaa 5 vuodessa rakentaa 100 ydinasetta	Uutinen	Uhka

16	2.3.	Sotaharjoitus suututti Pohjois-Korean - laukaisi ohjuksia rannikolta mereen	Uutinen	Uhka
17	5.3.	USA:n suurlähettiläs loukkaantui Etelä-Koreassa - asemies viilsi kasvoihin	Uutinen	Uhka
18	5.3.	Pohjois-Korea: USA:n suurlähettilään viiltely "oikeutettu kosto"	Uutinen	Uhka
19	6.3.	Poliisi tutkii: USA:n suurlähettilästä viiltäneellä miehellä yhteyksiä Pohjois-Koreaan?	Uutinen	Uhka
20	6.3.	Etelä-Korean poliisi tutkii viiltäjämiehen yhteyksiä Pohjois-Koreaan	Uutinen	Uhka
21	10.3.	10 000 satiirielokuvan kopiota aiotaan lähettää ilmateitse Pohjois-Koreaan	Uutinen	Uhka
22	13.3.	Etelä-Korea: Pohjois-Korea ampui ohjuksia mereen	Uutinen	Uhka
23	16.3.	Pohjois-Korea avasi rajansa turisteille - tältä Pjongjangissa näyttää nyt	Matkailu	Salap.
24	20.3.	Muotipropaganda piilotti nälänhätää - video näyttää Koreoiden naisihanteet maiden jakautumisen jälkeen	Muoti	Salap.
25	20.3.	Etelä-Korea haluaa estää DVD-elokuvien lennätykset pohjoiseen	Uutinen	Uhka
26	21.3.	Pohjois-Korean suurlähettiläs uhosi brittikanaavalle: Voisimme käyttää ydinasetta milloin vain	Uutinen	Uhka
27	8.4.	Aktivisitit lähettivät ilmapalloilla satiirielokuvan kopioita Pohjois-Koreaan	Uutinen	Propaganda
28	10.4.	Pohjois-Korean kouluille uusi oppiaine: ihmelapsi Kim Jong-unin sankariteot	Uutinen	Propaganda
29	19.4.	Pohjois-Korean Kim kunnostautui vuorikiipeilijänä - hui-pulla avopäin ja poplari päällä	Uutinen	Propaganda
30	23.4.	Kim Jong-unin valtiavierailu Venäjälle varmistui	Uutinen	Salap.
31	24.4.	Kiina varoittaa Pohjois-Koreaa ydinarsenaalin kasvattamisesta	Uutinen	Uhka
32	25.4.	Pohjois-Koreasta pakenemisella kova kääntöpuoli: "Itkin kolme vuotta joka päivä"	Uutinen	Vanki
33	25.4.	Näin pohjoiskorealaisia sopeutetaan uuteen elämään - Kaikki alkaa 3 kk:n kovilla kuulusteiluilla	Uutinen	Vanki
34	30.4.	Kim Jong-unin hirmuvalta jatkuu: "Suuri johtaja" teloituttanut 15 vastustajaansa tänä vuonna	Uutinen	Vallankäyttö

35	1.5.	Kreml: Kim Jong-unin valtiovierailu Venäjälle on peruttu	Uutinen	Salap.
36	3.5.	Pohjois-Korea pidätti eteläkorealaisen opiskelijan	Uutinen	Vanki
37	3.5.	IS kävi Pohjois- ja Etelä-Korean rajalla: "Toisinaan kuulemme metsästä räjähdyksiä"	Raportti	Uhka
38	5.5.	Pohjois- ja Etelä-Korean "yhteisellä turvallisuusalueella" on verinen historia - katso video ja grafiikka paikalta	Tausta	Vallankäyttö
39	9.5.	Pohjois-Korea ilmoitti vedenalaisesta ohjuskokeesta	Uutinen	Propaganda
40	9.5.	Pohjois-Korea kertoo tehneensä onnistuneen ohjuskokeen	Uutinen	Propaganda
41	9.5.	Tästäkö syystä Kim Jong-un jättäytyi voitonpäivän juhlallisuuksista?	Uutinen	Vallankäyttö
42	11.5.	Puikoissa Kim Jong-un! Katso video Pohjois-Korean työväen lentokoneesta	Uutinen	Propaganda
43	12.5.	Pohjois-Korealle ydinaseita kuljettava supersukellusvene? "Lähestymme käännekohtaa, josta ei ole paluuta"	Uutinen	Uhka
44	13.5.	Uutistoimisto: Pohjois-Korean puolustusministeri teloitettiin torkkumisen vuoksi	Uutinen	Vallankäyttö
45	13.5.	Etelä-Korean tiedustelupalvelu: Pohjois-Korean puolustusministeri teloitettiin harvinaisen raa'asti	Uutinen	Vallankäyttö
46	16.5.	Ylittikö Kim Jong-un jo julmuusrajan?	Uutinen	Vallankäyttö
47	16.5.	Aseina kranaatit, liekinheittimet... - Pohjois-Korean brutaaleista teloitustavoista hurjia huhuja	Uutinen	Vallankäyttö
48	21.5.	Pitävätkö hurjat väitteet Pohjois-Koreasta paikkansa? - Asiantuntijat: ohjuskuvia manipuloitu	Uutinen	Propaganda
49	23.5.	Pohjois-Koreasta paenneiden määrä romahti Kim Jong-unin hallintakaudella	Uutinen	Vanki
50	25.5.	Pohjois-Korean talouskehityksellä yllättävä seuraus - naiset tienaaavat jo valtaosan perheiden tuloista	Uutinen	Salap.
51	29.5.	BBC: Pohjois-Korean kyberarmeijalla saattaa olla välineet tappavaan iskuun	Uutinen	Uhka
52	2.6.	Pohjois-Koreassa vietettiin kansainvälistä tupakatonta päivää	Uutinen	Salap.
53	3.6.	Uudet kuvat kielivät Kim Jong-unin muodonmuutoksesta - pyylevöitynyt huomattavasti	Uutinen	Eriarvoisuus
54	9.6.	Emmentaalijuustoa ja shampanjaa - näin ahmii Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-un!	Ruoka	Salap.

55	13.6.	Hurja tulipalo Pohjois-Korean pääkaupungin kaksoistor- nissa - viranomaiset salailivat ja yrittävät estää...	Uutinen	Propaganda
56	15.6.	Teini-ikäinen pohjoiskorealaisotilas uhmasi miinakenttiä ja loikkasi etelään - syynä "jatkuva hakkaaminen"	Uutinen	Vanki
57	22.6.	Pohjois-Korea uhkaa kisaboikotilla	Uutinen	Vallankäyttö
58	23.6.	Pohjois-Korea tuomitsi kaksi eteläkorealaista vankileirille vakoilemisesta	Uutinen	Vanki
59	25.6.	Turisteja tuskin nimeksikään - silti Pohjois-Koreaan val- mistui hulpea lentokenttäterminaali	Uutinen	Eriarvoisuus
60	26.6.	Pohjois-Koreassa marssittin Korean sodan syttymisen vuospäivänä - tuhannet huusivat Yhdysvaltoja...	Uutinen	Vallankäyttö
61	3.7.	Amnesty: Todisteet Pohjois-Korean ihmiskokeista kiinnos- taisivat laajasti, järjestöllä ei tietoa loikkarista	Uutinen	Vanki
62	8.7.	Pohjois-Koreassa vietettiin Suuren johtajan kuoleman vuo- sipäivää	Uutinen	Propaganda
63	17.7.	Illalla TV:ssä: Elisabeth Rehnin harvinainen haastattelu - Kim Jong-ilin pojanpoika avautuu suvustaan	Uutinen	Salap.
64	19.7.	Tällaiset ovat vaalit Pohjois-Koreassa: Vain yksi ehdokas, väärin äänestäminen on maanpetos	Uutinen	Vallankäyttö
65	19.7.	Pohjois-Korea äänesti "poikkeuksellisella innolla" - äänes- tysprosentti 99,97	Uutinen	Propaganda
66	21.7.	Pohjois-Korea: "Emme suostu ydinohjelmanevotteluihin"	Uutinen	Vallankäyttö
67	27.7.	Harvinainen live-lähetys Pohjois-Koreasta kello 16.55 - Pjongjangissa ammutaan ilotulituksia aselevon...	Uutinen	Propaganda
68	28.7.	Pohjois-Koreassa pidettiin näyttävä ilotulitus aselevon vuospäivänä - Korean sodan veteraanit paikalla	Uutinen	Propaganda
69	31.7.	Hollantilaismies keräsi yli 1000 julistetta Pohjois-Koreassa - "He syyttivät minua vakoojaksi"	Uutinen	Salap.
70	3.8.	AFP: Pohjois-Korean johtajalle annetaan palkinto oikeu- denmukaisuudesta ja inhimillisyydestä	Uutinen	Vallankäyttö
71	7.8.	Pohjois-Korea luo oman aikavyöhykkeen	Uutinen	Propaganda
72	12.8.	Epäily: Pohjois-Korea teloitti ehkä varapääministerin	Uutinen	Vallankäyttö
73	12.8.	CNN: Pelottava havainto Pohjois-Koreasta - paljastiko ka- toilta sulava lumi totuuden?	Uutinen	Uhka
74	17.8.	Pohjois-Korea uhkaa USA:ta nyt hyökkäyksellä sen omalla maaperällä	Uutinen	Uhka

75	20.8.	Pohjois-Korea teki raketti-iskun - Etelä-Korea ampui takaisin	Uutinen	Uhka
76	21.8.	Pohjois-Korea määräsi joukkoja sotavalmiuteen	Uutinen	Uhka
77	21.8.	Suora lähetys rajalta: Pohjois-Korean joukot määrätty sotakannalle	Uutinen	Uhka
78	22.8.	Tilanne äärimmäisen jännittynyt: Koreoiden edustajat tapaamisessa	Uutinen	Vallankäyttö
79	23.8.	26-vuotias turisti kuvasi lomansa Pohjois-Koreassa Instagramiin - tässä tulos	Matkailu	Salap.
80	23.8.	Etelä-Korea huolestui: "70% Pohjois-Korean sukellusveneistä lähti liikkeelle tukikohdista"	Uutinen	Uhka
81	23.8.	Professori Pohjois-Korean toimintatavasta: "Nostakaa panoksia ja olkaa aloitteentekijöitä"	Uutinen	Vallankäyttö
82	24.8.	Koreat pattitilanteessa - Etelä-Korea vaatii anteeksipyyntöä pohjoiselta	Uutinen	Vallankäyttö
83	24.8.	Uutistoimistot: Koreat saivat aikaan sopimuksen maraton-neuvottelujen päätteeksi - tästä sovittiin	Uutinen	Vallankäyttö
84	25.8.	Pohjois-Korea kiristää jännitystä	Pääkirjoitus	Uhka
85	25.8.	Näissä tunnelmissa Etelä- ja Pohjois-Korean neuvottelut päättyivät - hymy oli herkässä molemmilla osapuolilla	Uutinen	Vallankäyttö
86	30.8.	Maailmanmatkaja Jorma: Tällaista oli Pohjois-Koreassa - pääkirjastosta löytyi kasa suomalaisia kirjoja	Matkailu	Salap.
87	8.9.	Pohjois- ja Etelä-Korea järjestävät harvinaisen perhetapaamisen	Uutinen	Salap.
88	8.9.	CNN: Loikkari Pohjois-Korean eliitistä - tästä syystä Kimien hallinto tulee murtumaan	Uutinen	Vallankäyttö
89	11.9.	USA:n suurlähettilästä viiltäneelle 12 vuoden tuomio	Uutinen	Uhka
90	15.9.	Pohjois-Korea käynnisti uinuneen ydinreaktorin, uhkaili Yhdysvaltoja	Uutinen	Uhka
91	23.9.	20 Instagram-kuvaa Pohjois-Koreasta - tällaista on arki suljetussa valtiossa	Uutinen	Salap.
92	27.9.	Pohjois-Korea hätkähdyttää jälleen omintakeisella arkkitehtuurillaan	Uutinen	Salap.
93	9.10.	Kännyköitä ja liikenneuhkia - Pohjois-Korean pääkaupunki yllätti ulkomaiset vieraat suurten juhlien alla...	Uutinen	Salap.

94	10.10.	Satelliittikuvat Pohjois-Koreasta paljastavat: Kim Jong-un Järjestää kaikkien aikojen sotilasparaatin?	Uutinen	Salap.
95	10.10.	Kim Jong-un: "Olemme valmiita sotaan Yhdysvaltojen kanssa"	Uutinen	Uhka
96	18.10.	Pohjois-Korea haluaisi solmia rauhan Yhdysvaltojen kanssa - uhkailee silti	Uutinen	Uhka
97	19.10.	Korealaiset kokoontumassa perhetapaamisiin	Uutinen	Salap.
98	20.10.	Etelä- ja Pohjois-Korean rajan erottamalla harvinainen tapaamismahdollisuus	Uutinen	Salap.
99	20.10.	Kim Jong-un kuvattiin näyttävässä naisseurassa - tässä on "Pohjois-Korean Spice Girls"	Uutinen	Salap.
100	20.10.	Tunteikas kohtaaminen Koreoiden rajalla: Sukulaiset tapasivat ensimmäistä kertaa 60 vuoteen	Uutinen	Salap.
101	21.10.	Sota erotti parin toisistaan - mies tapasi vaimonsa ensimmäistä kertaa yli 60 vuoteen	Perhe	Salap.
102	29.10.	Pohjois-Korea esitteli uuden ylpeydenaiheen - Kim Jong-un tutustui erikoisen muotoiseen rakennukseen	Uutinen	Propaganda
103	29.10.	YK: Pohjois-Korea lähettää kansalaisiaan pakkotöihin ulkomaille	Uutinen	Vanki
104	30.10.	Lähde: Pohjois-Koreassa kaivetaan uutta tunnelia ydinkoealueelle	Uutinen	Uhka
105	30.10.	Pohjois-Korean epäillään valmistelevan ydinkoetta	Uutinen	Uhka
106	2.11.	Näin loikkarit soittavat Pohjois-Koreaan omaisilleen - minuutin päästä on pakko lopettaa puhelu	Uutinen	Vanki
107	3.11.	Kim Jong-un katsoi naureskellen rakettien ampumista	Uutinen	Propaganda
108	7.11.	Pohjois-Korea aloittaa helikopterilennot turisteille - kopte-reissa ampuma-aukkoa muistuttavat ikkunat	Matkailu	Salap.
109	20.11.	Pohjois-Korea kutsuu Etelä-Koreaa neuvotteluihin	Uutinen	Vallankäyttö
110	27.11.	Koreat aikovat jatkaa korkean tason neuvotteluja	Uutinen	Vallankäyttö
111	30.11.	Rannikolle ajautuneiden aavelaivojen mysteeri ihmetyttää Japanissa - 11 alusta, 25 ruumista	Uutinen	Salap.
112	8.12.	Jo kahdestoista mystinen aavelaiva löydettiin Japanista - peräisin Pohjois-Koreasta?	Uutinen	Salap.
113	11.12.	Pohjois-Korean "Spice Girls" historialliselle ulkomaan-keikalle - johdossa Kimin teloitetuksi luultu ex-rakas?	Uutinen	Salap.

114	13.12.	CNN: Pohjois-Korean "Spice Girlsin" Pekingin-keikat peruttiin yllättäen	Uutinen	Salap.
115	16.12.	Pastori tuomittiin elinkautiseen pakkotyöhön Pohjois-Koreassa	Uutinen	Vanki
116	16.12.	Pohjois-Korea tuomitsi kanadalaisen pastorin elinikäiseen pakkotyöhön	Uutinen	Vanki
117	19.12.	Japanin mystisten ruumislaivojen arvoitus alkaa selvitä - taustalla Pohjois-Korean Kim Jong-unin määräys?	Uutinen	Salap.
118	27.12.	Pohjois-Korean kehittämä käyttöjärjestelmä on vainoharhainen - ja pohjautuu suomalaiskeksintöön	Digitoday	Vallankäyttö
119	30.12.	Etelä-Korea-neuvottelujen johtaja kuoli liikenneonnettomuudessa Pohjois-Koreassa	Uutinen	Vallankäyttö

HELSINGIN SANOMIEN POHJOIS-KOREAA KÄSITTELEVÄT UUTISET VUODELTA 2015 AIKAJÄRJESTYKSESSÄ SEKÄ NIIDEN KATEGORIAT JA DISKURSSIT

1	4.1.	Pohjois-Korea: Uudet pakotteet vain vahvistavat armeijaamme	Uutinen	Propaganda
2	11.1.	Pohjois-Korealta tuttu esitys USA:lle	Lyhyesti	Uhka
3	26.1.	Satelliittikuvat paljastavat Pohjois-Korean karmeudet ja diktaattorin ökyasunnot	Uutinen	Eriarvoisuus
4	28.1.	Pohjois-Korean johtajan uskotaan vierailevan Moskovassa	Uutinen	Salap.
5	31.1.	Lähde: Pohjois-Korea tekee asevelvollisuudesta pakollista naisille	Uutinen	Vallankäyttö
6	8.2.	Pohjois-Korea testasi ohjusta	Lyhyesti	Uhka
7	13.2.	Pohjois-Korea julkaisi uutta ruokapropagandaa - "antaa kalatuulen puhalttaa"	Uutinen	Vallankäyttö
8	14.2.	Tehkää kaikki kuten Mannerheim ja Kekkonen!	Kolumni	Vallankäyttö
9	20.2.	Pohjois-Korean johtajalla uusi ja räväkkä hiustyyli	Uutinen	Salap.
10	21.2.	Onko Pohjois-Korean Kimin uuden tukkamallin takana uutinen vai halusiko diktaattori vain irrotella?	Kommentti	Salap.
11	23.2.	New York Times: Useissa eri maissa raataa jopa 100 000 pohjoiskorealaista "orjaa"	Uutinen	Vanki
12	6.3.	Yhdysvaltain suurlähettilästä viillettiin hedelmäveitsellä Etelä-Koreassa	Uutinen	Uhka
13	13.3.	Etelä-Korea: Pohjois-Korea "kalisteli sapeleita" seitsemällä ohjuksella	Uutinen	Uhka
14	22.3.	Suurlähettiläs: Pohjois-Korea valmis ydinohjusiskuun	Uutinen	Uhka
15	24.3.	Pitsabuumi iski Pohjois-Koreaan	Uutinen	Eriarvoisuus
16	3.4.	Kim Jong-un määräsi viranomaiset kokoamaan itselleen nuorten naisten "mielihyväjoukot"	Uutinen	Vallankäyttö
17	9.4.	Pohjois-Korean parlamentilla yllätyskokous - mahdollisia muutoksia maan johdossa odotetaan	Uutinen	Vallankäyttö
18	11.4.	Pohjoiskorealainen ohjekirja kertoo, miten oikeaoppinen elokuva tehdään - vaikka Pohjois-Koreaa vastaan	Kulttuuri	Propaganda

19	15.4.	Pohjois-Korea juhlii Kim Il-sungin syntymäpäivää "aurin-gon päivänä"	Uutinen	Propaganda
20	19.4.	Pohjois-Korean johtaja poseerasi hiukset hulmuten vuorenhuipulla	Uutinen	Propaganda
21	29.4.	Etelä-Korea: Kim Jong-un teloittanut 15 vastustajaansa -joukossa viranomaisia ja orkesterinjohtajia	Uutinen	Vallankäyttö
22	30.4.	Pohjois-Korean Kim Jong-un perui matkansa Moskovaan	Uutinen	Salap.
23	12.5.	Ampuuko Pohjois-Korea kohta ydinohjuksia sukellusveneestä?	Uutinen	Propaganda
24	12.5.	CNN: Pohjois-Korean Kim Jong-un myrkytti tätinsä	Uutinen	Vallankäyttö
25	13.5.	Pohjois-Korean väitetään teloittaneen puolustusministerinsä ilmatorjunta-aseella	Uutinen	Vallankäyttö
26	14.5.	Ministeri teloitettiin ilmatorjunta-aseella Pohjois-Koreassa - jatkoa puhdistusten sarjalle	Analyysi	Vallankäyttö
27	31.5.	YK: Pohjois-Korean kuivuudesta ruokapula	Uutinen	Kurjuus
28	4.6.	Pohjois-Korean Kim Jong-un seurasi ohjuksen laukaisua sukellusveneestä	Uutinen	Propaganda
29	12.6.	Iron Sky -yhtye Laibach ilmoittaa keikkailevansa Pohjois-Koreassa	Kulttuuri	Vallankäyttö
30	20.6.	Pohjois-Korea väittää keksineensä ebolaan, aidsiin ja mersiin tepsivän ihmelääkkeen	Uutinen	Propaganda
31	2.7.	Uutistoimisto: Pohjoiskorealainen tutkija loikannut Suomeen - mukana todisteita ihmiskokeista	Uutinen	Vanki
32	3.7.	Amnesty loikkariepäilyistä: "Pohjois-Koreasta on liki mahdotonta matkustaa pois"	Uutinen	Vanki
33	3.7.	Nälkä ja kuivuus kurittavat suljetun Pohjois-Korean kansaa	Uutinen	Eriarvoisuus
34	3.7.	Pohjois-Korean joukkotuhoaseista tiedetään vähän	Uutinen	Uhka
35	3.7.	Kaksi pohjoiskorealaista sai viime vuonna turvapaikan Suomesta	Uutinen	Vanki
36	3.7.	EU-parlamentissa ei tiedetty korealaisloikkarin vierailusta	Uutinen	Vanki
37	4.7.	Väite pohjoiskorealaisesta loikkarista hämmensi viranomaisia ja asiantuntijoita	Uutinen	Vanki
38	9.7.	Kuivuus uhkaa Pohjois-Korean lapsia	Uutinen	Kurjuus
39	3.8.	Pohjois-Korean Kim Jong-unille ulkomaalainen rauhanpalkinto oikeudenmukaisuudesta ja inhimillisyydestä	Uutinen	Vallankäyttö

40	7.8.	Pohjois-Korea perustaa oman aikavyöhykkeen - syyttää Japania vyöhykkeen varastamisesta	Uutinen	Propaganda
41	7.8.	Viisarien asentokin on politiikkaa Pohjois-Koreassa	Kommentti	Propaganda
42	12.8.	Etelä-Korean media: Pohjois-Korean varapääministeri on teloitettu	Uutinen	Vallankäyttö
43	19.8.	Pohjois-Korean diktaattori antoi ohjeita omenapuiden hoitoon	Maailman kuvat	Propaganda
44	20.8.	Pohjois- ja Etelä-Korean välillä laukaustenvaihtoa	Uutinen	Uhka
45	21.8.	Pohjois-Korea uhkasi etelää sodalla kaiutinkiistassa - HS listasi aikaisemmat selkkaukset seurauksineen	Tausta	Uhka
46	23.8.	Etelä-Korea syyttää Pohjois-Korean käskeneen kymmeniä sukellusveneitä vesille - Koreoiden neuvottelut jatkuvat	Uutinen	Uhka
47	24.8.	Etelä-Korea: Pohjoisen sukellusveneet liikkeellä	Uutinen	Uhka
48	24.8.	Koreat sopivat lopettavansa propagandahuutelun tältä erää	Uutinen	Vallankäyttö
49	27.8.	Pohjoiskorealainen tiedemies ei loikannutkaan Suomeen	Uutinen	Vanki
50	28.8.	Koreoiden raja ei ole demilitarisoitu	Lyhyesti	Uhka
51	15.9.	Pohjois-Korea uhosi olevansa valmis käyttämään ydinaseita Yhdysvaltoja vastaan	Uutinen	Uhka
52	23.9.	Suomalaistutkija opettaa taloustieteitä Pohjois-Koreassa - ja tarvitsee luvan poistumiseen muurien...	Tiede	Salap.
53	23.9.	Hulluimmat uutisankat Pohjois-Koreasta	Kolme nopeaa	Propaganda
54	29.9.	Pohjois-Korean diktaattori tutustui uuteen risteilyalukseen	Maailman kuvat	Propaganda
55	5.10.	Pohjois-Korea palautti vangitun eteläkorealaisen opiskelijan	Uutinen	Vallankäyttö
56	10.10.	Pohjois-Korea juhli puoluetta mahtipontisella paraatilla - Kim Jong-un uhosi maan olevan valmis sotaan...	Uutinen	Propaganda
57	10.10.	Pohjois-Koreassa sähkö käytetään johtajien kuvien valaisuun	Uutinen	Salap.
58	11.10.	Puolue perustettiin Neuvostoliiton alaisuudessa	Aikajana	Kurjuus
59	12.10.	Pohjois-Korea juhli näyttävästi	Maailman kuvat	Propaganda
60	18.10.	Pohjois-Korean pääkaupungissa ajetaan nyt taksilla ostoksille ja puhutaan kännykkään - HS harvinaisella...	Uutinen	Salap.

61	18.10.	Siellä asuu ihmisiä	Näkökulma	Vanki
62	18.10.	Miehityksestä sukudynastiaan ja ydinkokeisiin	Aikajana	Uhka
63	19.10.	Laajempi tietoisuus ulkomaailmasta on myrkyä Pohjois-Korean johdolle	Analyysi	Kurjuus
64	20.10.	Pelko seuraa pohjoiskorealaista loikkaria - kuka tahansa voi olla vakooja	Uutinen	Vanki
65	20.10.	Korealaiset tapaavat yli 60 vuoden eron jälkeen - 95-vuotias herra Choi näki tyttärensä viimeksi 1951	Uutinen	Kurjuus
66	23.10.	1950-luvulla sodan toisistaan erottamat pohjoiskorealaiset tapasivat sukulaisensa ensimmäistä - ja ehkä...	Uutinen	Kurjuus
67	29.10.	Yli 50 000 pohjoiskorealaista pakkotyössä ulkomailla	Uutinen	Vanki
68	27.11.	Pohjois-Koreasta loikannut Helsingissä: "Kristittynä minut olisi teloitettu ampumalla"	Uutinen	Vanki
69	30.11.	Pohjois-Korea haluaa urheilun suurvallaksi - havittelee maahan useita MM-kisoja	Urheilu	Salap.
70	7.12.	Japaniin ajelehtii "aavelaivoja", joissa on mädäntyneitä ruumiita	Uutinen	Salap.
71	10.12.	Kim Jong-un: Pohjois-Korealla on ydinasettakin voimakkaampi vetypommi	Uutinen	Propaganda
72	13.12.	Pohjois-Korean Kim Jong-unin suosikkityttöbändi kävi ulkomailla ja melkein esiintyi	Näkökulma	Salap.
73	16.12.	Kanadalainen pastori sai elinkautisen tuomion pakkotyöhön Pohjois-Koreassa	Uutinen	Vanki
74	27.12.	Tutkijat tutustuivat Pohjois-Korean kehittämään käyttöjärjestelmään - Punatähti seuraa käyttäjien tiedostoja...	Uutinen	Vallankäyttö
75	28.12.	Pohjois-Korean käyttöjärjestelmä avattiin	Lyhyesti	Vallankäyttö